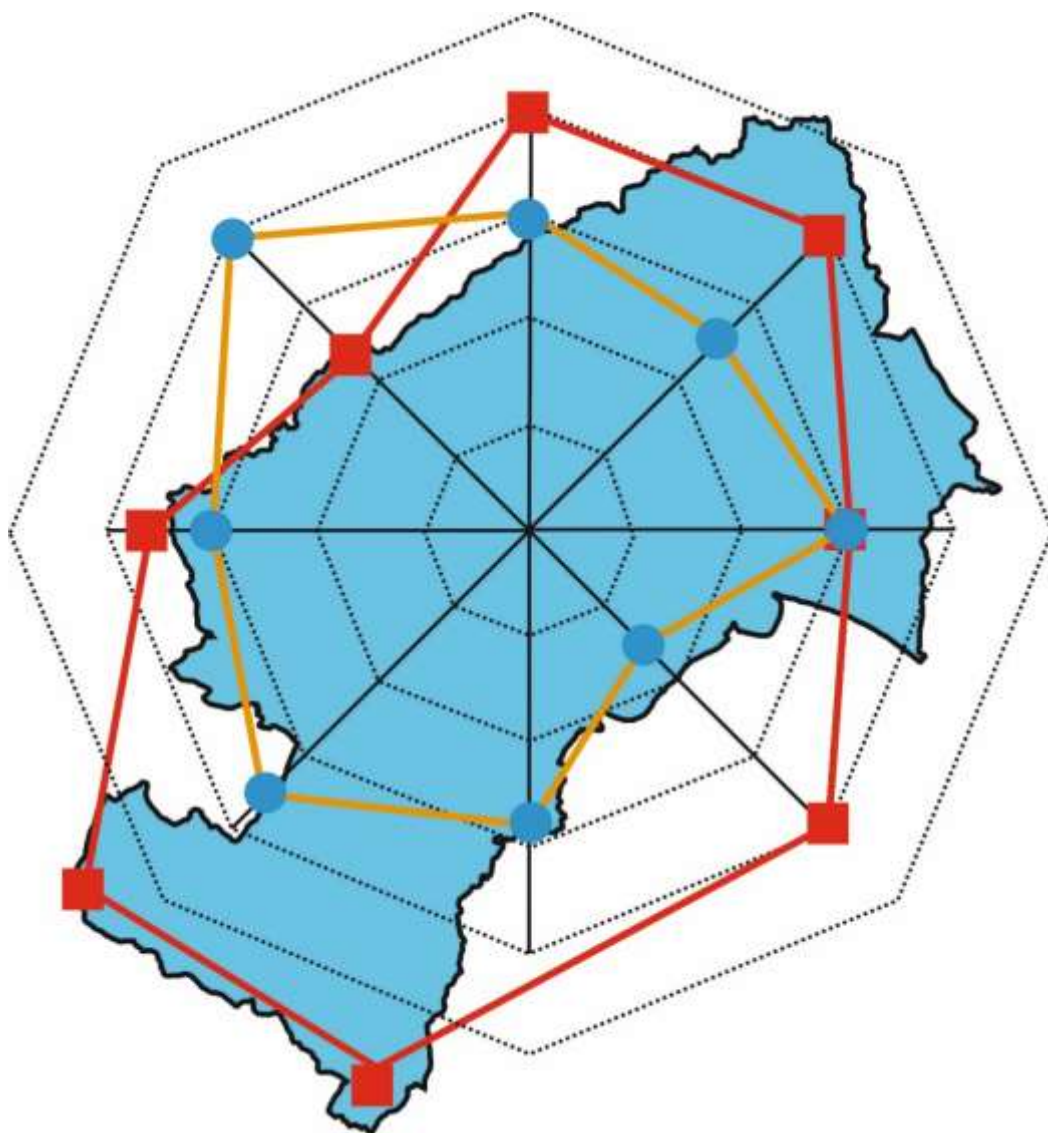

GRAD ZAGREB

**ANALIZA MAKROEKONOMSKIH I FINANCIJSKIH KRETANJA
PODUZETNIKA GRADA ZAGREBA U 2020.**

Zagreb, siječanj 2022.

SADRŽAJ

UVOD	3
1. Makroekonomsko okruženje i osnovni pokazatelji zagrebačkog gospodarstva.....	4
2. Dinamika i kretanja BDP-a po stanovniku.....	6
3. Regionalna bruto dodana vrijednost prema proizvodnom principu i sektorskoj podjeli.....	8
4. Bruto investicije u dugotrajnu imovinu.....	9
4. 1. Izravna strana ulaganja u Republiku Hrvatsku i Grad Zagreb	12
5. Kretanja na tržištu rada Grada Zagreba u razdoblju 2011. - 2020. godine.....	13
5.1. Zaposlenost.....	13
5.2. Nezaposlenost.....	17
6. Vanjskotrgovinska razmjena	20
II. FINANCIJSKI REZULTATI POSLOVANJA PODUZETNIKA GRADA ZAGREBA U RAZDOBLJU 2011. - 2020.	23
1. Broj poduzetnika i zaposlenih	23
2. Ukupni prihodi, dobit i gubitak	25
3. Troškovi za osoblje i prosječne plaće.....	27
4. Investicije i drugi relevantni pokazatelji poduzetnika.....	29
5. Pokazatelji uspješnosti poslovanja	31
6. Financijski rezultati poduzetnika prema djelatnostima	34
ZAKLJUČAK	39

UVOD

Ova analiza daje uvid u kretanje makroekonomskih i financijskih pokazatelja poduzetnika na području Grada Zagreba u 2019., uz sagledavanje ekonomske snage Zagreba u Hrvatskoj i ocjenu ukupnih ekonomskih trendova. Analiziraju se odabrani osnovni makroekonomski pokazatelji na razini Grada Zagreba, njihovi trendovi kretanja, struktura i ekonomska snaga Grada Zagreba odnosno njegovo značenje u Hrvatskoj.

U drugom dijelu ovog rada financijski rezultati poslovanja poduzetnika u promatranom razdoblju odnose se na poduzetnike obveznike poreza na dobit koji su obveznici predaje godišnjih financijskih izvještaja Financijskoj agenciji. To znači izvještaja svih poduzetnika osim banaka, osiguravajućih društava, ostalih financijskih organizacija i uprave.

Cilj je dati prikaz kretanja gospodarskih i makroekonomskih indikatora i temeljem toga ocijeniti stanje i tendencije gospodarskog i ukupnog razvoja, odnose između pojedinih makroekonomskih parametara, te informirati o tome nositelje gradske politike i druge korisnike. Analiza također služi za sagledavanje kreditnog rejtinga Grada Zagreba, kao i u izradi gradskih strateških razvojnih dokumenata i projekata.

Prema podacima za 2019. razvidno je da je na području Grada Zagreba koncentrirano 19,9 % ukupne hrvatske populacije i 32 % aktivnih poslovnih subjekata, koji ostvaruju više od trećine bruto domaćeg proizvoda Hrvatske. U Gradu Zagrebu se prema posljednjim raspoloživim podacima ostvaruje 34,1 % nacionalnog bruto domaćeg proizvoda, što potvrđuje njegovo dominantno ekonomsko značenje u Hrvatskoj.

Dva su osnovna izvora podataka za ovu analizu: za I. dio korišteni su podaci Državnog zavoda za statistiku, a za II. dio, godišnji financijski izvještaji poduzetnika za svaku pojedinu godinu koje kontrolira i obrađuje FINA, sredinom svake godine, za prethodnu godinu, uz dodatnu detaljniju obradu za Grad Zagreb. U radu je korištena direktna ili neposredna metoda istraživanja temeljena na redovnim statističkim bazama podataka.

Zbog pandemije bolesti COVID-19 gospodarska kretanja u Hrvatskoj uglavnom su nepovoljna u posljednje dvije godine odnosno od sredine ožujka 2020. godine. Zbog nedostatka podataka o BDP na regionalnoj razini za 2020. i 2021. godinu nije bilo moguće prikazati makroekonomska kretanja za navedene godine u Gradu Zagrebu za vrijeme pandemije. Posljednji podaci kojima se raspolaže odnose se na pred pandemijsko razdoblje, dakle do 2019. godine

I. MAKROEKONOMSKI POKAZATELJI GRADA ZAGREBA U 2020.

Hrvatska, kao gospodarski otvorena zemlja s pretežitim ekonomskim i političkim usmjerenjem na Europu, pod velikim je utjecajem ekonomskih kretanja u Europskoj uniji. Vidljivo je to, kako iz analize vanjsko-trgovinske razmjene prema kojima se velik dio robne razmjene odvija upravo s Europskom unijom, tako i strukture stranih ulaganja u kojima prevladavaju europski ulagači.

U strukturi turista također prevladavaju državljani EU. Stoga je i interes Hrvatske za praćenjem promjena u gospodarstvu Unije velik, osobito kada je u pitanju oporavak potražnje od kojeg Hrvatska ima velike ekonomske koristi u pogledu povećanja fizičkog obujma robnog izvoza i prometa u turizmu.

1. Makroekonomsko okruženje i osnovni pokazatelji zagrebačkog gospodarstva

Hrvatska je u 2019. godini imala realni rast bruto domaćeg proizvoda (3,5%) u odnosu na prethodnu 2018. godinu, što je bilo dinamičnije od njenog prirodnog okruženja, prosjeka Europske unije. Harmonizirani indeks potrošačkih cijena također je bio nešto povoljniji.

Tablica 1. Osnovni gospodarski pokazatelji za EU 27 i RH 2015. - 2019. godine,(realne stope rasta)

Pokazatelji		2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
BDP	EU 27	2,4	2	2,8	2,1	1,5
	Hrvatska	2,5	3,5	3,4	2,9	3,5
Inflacija (HICP)*	EU 27	0	0,3	1,7	1,9	1,6
	Hrvatska	-0,3	-0,6	1,3	1,6	1,3

Izvor: EUROSTAT, DZS,

*HICP - harmonizirani indeks potrošačkih cijena

Indeks potrošačkih cijena najčešće se primjenjuje kao opća mjera inflacije u nacionalnim okvirima, dok je harmonizirani indeks potrošačkih cijena (HICP) usporediva mjera inflacije sa zemljama Europske unije.

Ovom trendu pridonio je prvenstveno porast vrijednosti investicija i izvoza roba i usluga, ali i blagi porast domaće potražnje.

Tablica 2. Osnovni ekonomski indikatori Grada Zagreba 2018. - 2020. godine

Pokazatelji	2018.	Udio GZ u RH	2019.	Udio GZ u RH	2020.	Udio GZ u RH
Stanovništvo, procjena sredinom godine	804.507	19,7	807.254	19,9	809.268	20
Aktivno stanovništvo	450.886	28	454.674	28,3	454.294	26,8
BDP tekuće cijene (mil. HRK)	132.092	34,3
BDP tekuće cijene (mil. EUR)	17.544	34,3
BDP po stanovniku, EUR	22.695	185
Zaposleni u pravnim osobama *	4,3	32,5	1,9	32,5	0,1	32
Nezaposleni **	-24,8	12	-20,1	11,7	-2,4	11,6
Stopa registrirane nezaposlenosti (%) ***	4,7	11,1	3,7	9,1	3,7	8,9
Bruto investicije u dugotrajnu imovinu, nominalno	-1,8	48	19,5	49,7	-4,5	49,9
Izvoz – robni,% god. promjena, u HRK	0,3	31,8	5,5	31,2	-7,5	29,1
Uvoz – robni,% god. promjena, u HRK	7,5	48,9	8,1	50,3	-9,2	49
Neto plaće Ø mjesečno, HRK	7.243	116	7.510	116,3	7811	115,5
Dolasci turista,% god. promjena	8,9	-	4	-	-23,6	-
Promet u trgovini na malo, nomin, stope rasta u %	6	-	3,4	-	-8	-
Broj aktivnih pravnih osoba (stanje 31. prosinca),% god. promjena	3,8	33,5	2,2	32	4,4	32,4

Izvor: Priopćenja DZS, Godišnja priopćenja.

* promjena broja zaposlenih u pravnim osobama u Gradu Zagrebu u odnosu na prethodnu godinu i udio u RH

** promjena broja nezaposlenih u Gradu Zagrebu u odnosu na prethodnu i udio u RH

*** stopa registrirane nezaposlenosti za GZ i za RH

... ne raspolaže se podatkom

Kretanje realne stope rasta BDP-a u 2018. (godini za koju posljednju raspolažemo konačnim statističkim podacima na razini županija), za Republiku Hrvatsku i Grad Zagreb, pokazuje povoljnija kretanja od prosjeka EU, što je jedan od najvažnijih sintetičkih indikatora izlaska gospodarstva iz višegodišnje krize. U ovoj godini zabilježena je realna stopa rasta BDP-a na razini Republike Hrvatske od 2,9%, a na razini Grada Zagreba od 3,4%, što znači za 0,5 postotna poena veća od prosjeka države. Iste godine BDP po stanovniku Republike Hrvatske po standardu kupovne moći u odnosu na prosjek EU-27 zemalja (EU-27=100) iznosio je 61,7% dok je isti na razini Grada Zagreba iznosio 108,2%. Grad Zagreb je jedini od svih županija ostvario BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći (SKM)¹ iznad prosjeka EU. Pri tome je regija Kontinentalna Hrvatska, isti pokazatelj kojim se mjeri gospodarska razvijenost, ostvarila na razini 62,6% od prosjeka EU, a regija Jadranska Hrvatska je popravila na bolje taj odnos koji je iznosio 60,0.

Procjena stope rasta realnog BDP-a za 2020. za Hrvatsku pokazuju pad od -8,1%. Podaci pokazuju da je pandemija bolesti COVID-19 uvelike utjecala na slabljenje hrvatskoga gospodarstva od sredine ožujka 2020. Za hrvatsko je gospodarstvo i dalje od izuzetne važnosti

¹ Standard kupovne moći (SKM) je uvjetna valutna jedinica koja eliminira razlike u razinama cijena između pojedinih zemalja.

tržište Europske unije na koju se odnosi oko 70% ukupnog robnog izvoza, pretežito s glavnim trgovinskih partnerima: Italijom, Njemačkom i Slovenijom, kod kojih je također usporen gospodarski rast.

U nastavku detaljnije se izlaže dinamika kretanja i strukturna analiza BDP-a i bruto dodane vrijednosti po djelatnostima Grada Zagreba, u komparaciji s Hrvatskom prema posljednjim raspoloživim statističkim podacima.

2. Dinamika i kretanja BDP-a po stanovniku

Grad Zagreb i dalje ostaje najjače gospodarsko središte Hrvatske u kojem se ostvaruje više od trećine nacionalnog BDP-a.

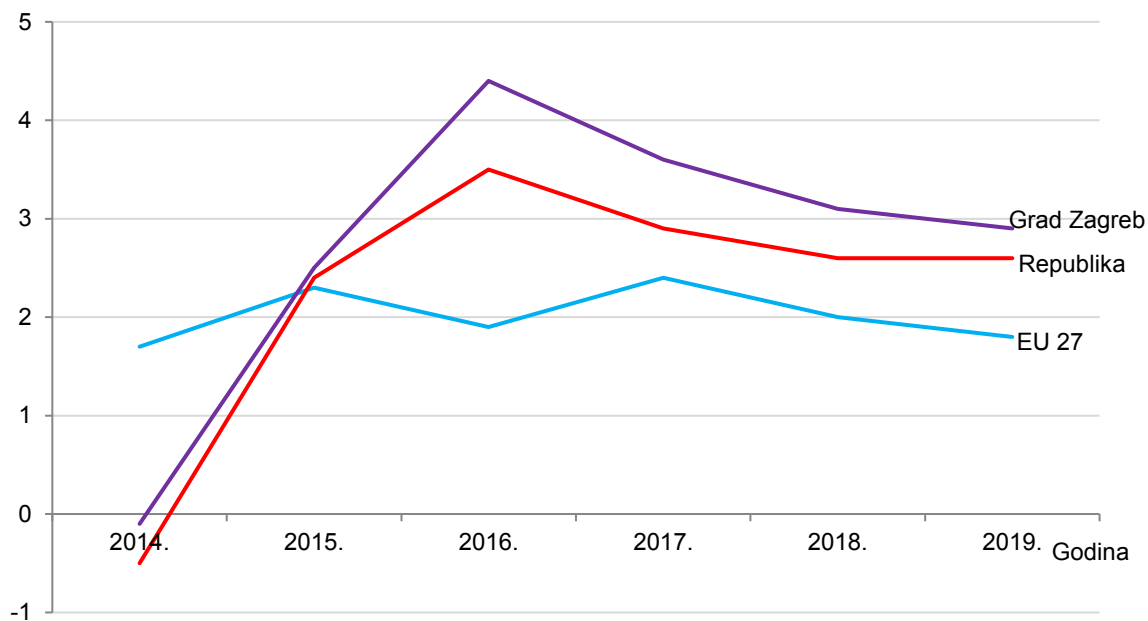
Zagreb je prema posljednjim raspoloživim podacima za 2018. godinu ostvario ukupan bruto domaći proizvod (BDP), kao glavni indikator razvijenosti i mjerenja i uspoređivanja stupnja gospodarske aktivnosti među različitim regijama u iznosu od 132.092 milijuna HRK (17.544 mil. EUR), što je nominalno bilo za 5,7% više nego u 2017. godini. U Hrvatskoj je taj porast bio nominalno veći za 5,2%. Grad Zagreb je povećao udio u Hrvatskom BDP-u s 34,1 na 34,3%. Sve druge županije imaju udio ispod 10%. Sljedeći najveći udio ostvaruju Splitsko-dalmatinska 8,4%, Primorsko-goranska 8,3 %, te Istarska županija 6,2%.

Tablica 3. Bruto domaći proizvod Grada Zagreba 2018. godine, usporedba s Hrvatskom (tekuće cijene)

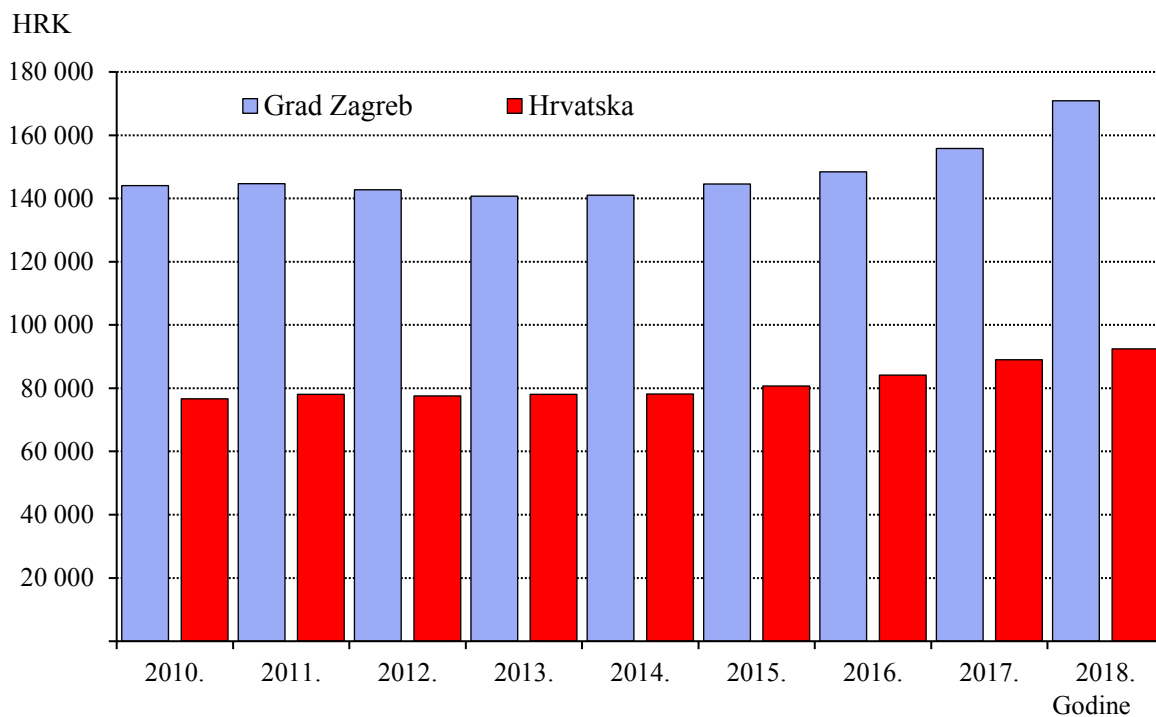
Republika Hrvatska Grad Zagreb	BDP		Udio Grada Zagreba u RH (%)	BDP po stanovniku		Indeks RH=100
	mil. HRK	mil. EUR		HRK	EUR	
Republika Hrvatska	385.377	51.183	100,0	92.389	12.270	100,0
Grad Zagreb	132.092	17.544	34,3	170.882	22.695	185,0

Izvor: Bruto domaći proizvod za RH, NKPJS - 2. razina i županije u 2018., Priopćenje br. 12.1.3., 2021.

Iz Tablice 3. je razvidno da je BDP Grada Zagreba iznosio preko 132 milijarde kuna u tekućim cijenama 2018. ili 50,7% ostvarenog BDP-a cijele regije Kontinentalne Hrvatske. Iste godine BDP po stanovniku Zagreba povećan je na 22.695 €, što je bilo nominalno 85% iznad državnog prosjeka (12.270 €). U PPS jedinicama standarda kupovne moći tj. kada se uspoređuje s drugim zemljama to je bilo za 23,6% više od prosjeka EU-27 zemalja.

Slika 1. Kretanje godišnje stope rasta BDP u razdoblju 2014. - 2019., realne stope, usporedba Grad Zagreb, Hrvatske i prosjeka EU 27

Slika 2. Kretanje bruto domaćeg proizvoda po stanovniku za Grad Zagreb i Hrvatsku od 2010. do 2018. godine

3. Regionalna bruto dodana vrijednost prema proizvodnom principu i sektorskoj podjeli

Za regionalnu odnosno županijsku razinu također se u ovom momentu raspolaže s posljednjim službenim podacima bruto dodane vrijednosti prema proizvodnom pristupu odnosno ekonomskim djelatnostima za 2018. godinu.

U ovoj godini bruto dodana vrijednost Grada Zagreba iznosila je 108.546 milijuna kuna ili više od trećine (34,3%) od ostvarene bruto dodane vrijednosti Republike Hrvatske u bazičnim cijenama.

Prema predloženim podacima u Gradu Zagrebu u strukturi stvaranja bruto dodane vrijednosti na prvom je mjestu djelatnost trgovine, prijevoza, skladištenja i ugostiteljstva s udjelom od 24,4%, gotovo jednako kao i na nacionalnoj razini. U Gradu je na drugom mjestu učešće javne uprave, obrazovanja, zdravstva i socijalne skrbi s oko 14,8%, dok je na državnoj razini veći udio prerađivačke industrije, rudarstva i ostale industrije (19,6%).

Tablica 4. Struktura bruto dodane vrijednosti Republike Hrvatske i Grada Zagreba prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, 2018. godine - struktura u %

NKD 2007.	Republika Hrvatska	Grad Zagreb	Udio Grada Zagreba u BDV prema djelatnostima na nacionalnoj razini
A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	3,6	0,2	2,1
B, C, D, E - Prerađivačka industrija, rudarstvo, vađenje i ostale industrije	19,6	13,2	23,2
od toga C - Prerađivačka industrija	15,2	9,4	21,1
F- Građevinarstvo	5,4	2,8	17,7
G, H, I - Trgovina na veliko i malo, prijevoz, skladištenje, priprema i usluživanje hrane	23,7	24,4	35,3
J - Informacije i komunikacije	4,9	10,4	72,0
K - Financijske djelatnosti i osiguranja	6,0	11,3	64,7
L - Poslovanje nekretninama	9,1	5,3	19,9
M, N - Stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	8,2	12,9	54,0
O, P, Q - Javna uprava i obrana, obrazovanje, zdravstvo i socijalna skrb	15,6	14,8	32,6
R, S, T, U - Ostale uslužne djelatnosti	3,9	4,6	41,2
Bruto dodana vrijednost - ukupno	100,0	100,0	34,3

Izvor: Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku, 2. razina i županije u 2018., Priopćenje 12.1.3., DZS, 2021.

Koliko je značenje i udio Grada Zagreba u strukturi bruto dodane vrijednosti pokazuju podaci iz Tablice 4. U strukturi regionalne bruto dodane vrijednosti Grad Zagreb ima znatno veći udio u djelatnostima informacija i komunikacija, financijskih djelatnosti i osiguranja te stručnih, znanstvenih, tehničkih, administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti kao i ostalih

uslužnih djelatnosti. O tome govori natpolovični doprinos Grada Zagreba u stvaranju bruto dodane vrijednosti u ovim gospodarskim područjima na nacionalnoj razini.

Struktura bruto dodane vrijednosti prema sektorskoj podjeli gospodarstva prikazana je u Tablici 5. iz koje je za Grad Zagreb evidentan veći udio tercijarnog i kvartarnog sektora djelatnosti u odnosu na Hrvatsku, a manji primarnog i sekundarnog sektora.

Tablica 5. Struktura bruto dodane vrijednosti Grada Zagreba i Republike Hrvatske prema sektorima djelatnosti - struktura u %

Sektori djelatnosti	Republika Hrvatska	Grad Zagreb
I. Primarni ²	3,6	0,2
II: Sekundarni ³	25,0	16,0
III. Tercijarni ⁴	28,6	34,8
IV. Kvartarni ⁵	23,3	29,5
V. Kvinarni ⁶	19,5	19,5

²Djelatnost A, ³Djelatnosti B, C, D, E, F, ⁴Djelatnosti G, H, I, J, ⁵Djelatnosti K, L, M, N, ⁶Djelatnosti O, P, Q, R, S, T, U.

Izvor: Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku, 2. razina i županije u 2018., Priopćenje 12.1.3., DZS, 2021.

Dakle, struktura zagrebačkog gospodarstva je diverzificirana, sa značajnim udjelom uslužnih djelatnosti maloprodaje, financijskog sektora, informacija i komunikacija te zdravstva, obrazovanja, administrativnih i stručnih djelatnosti. Primjetan je daljnji nastavak trenda deindustrijalizacije, koji je u Zagrebu izraženiji nego u ostatku Hrvatske. U narednom razdoblju, naročito zbog očekivanog pojačanja gospodarske aktivnosti građevinske i vezanih djelatnosti zbog potrebe obnove grada od potresa očekuje se znatniji porast učešća sekundarnog sektora u strukturi bruto dodane vrijednosti.

4. Bruto investicije u dugotrajnu imovinu

Pored ljudskih resursa, povoljnog geografskog položaja i proizvedenih resursa na dostignutom stupanju razvijenosti, daljnja investicijska ulaganja jedan su od najznačajnijih pokazatelja gospodarskog rasta.

Tablica 6. Bruto investicije u dugotrajnu imovinu u Gradu Zagrebu od 2015. do 2020. godine

Bruto investicije	-u 000 HRK					
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Ukupno	25.078.833	24.830.422	26.758.964	26.273.840	31.404.262	29.411.575
U novu dugotrajnu imovinu	22.828.609	22.924.846	23.586.374	24.311.286	28.616.183	27.320.102
U rabljenu dugotrajnu imovinu	2.250.224	1.905.576	3.172.590	1.962.554	2.788.079	2.091.473

Izvor: Priopćenje 12.2.1. Investicije, DZS, 2. prosinca 2020.

Udio Grada Zagreba u ukupnim investicijskim ulaganjima Hrvatske u 2020. iznosio je 49,9% te je gotovo isti kao i 2019. godine kada je iznosio 49,8%.

Tablica 7. Vrijednost ostvarenih investicija u novu dugotrajnu imovinu u Gradu Zagrebu i Republici Hrvatskoj 2015. - 2020. godine -u 000 HRK

Godine	Grad Zagreb			Republika Hrvatska			Udio Grada Zagreba u RH
	vrijednost investicija	indeksi		vrijednost investicija	indeksi		
		bazni	verižni		bazni	verižni	
2015.	22.828.609	100	-	41.819.927	100	-	54,6
2016.	22.924.846	100,4	100,4	44.339.846	106	106	51,7
2017.	23.586.374	103,3	102,9	46.670.798	111,6	105,3	50,5
2018.	24.311.286	106,5	103,1	49.840.719	119,2	106,8	48,8
2019.	28.616.183	125,3	117,7	57.411.447	137,3	115,2	49,8
2020.	27.320.102	119,7	95,5	54.721.741	130,9	95,3	49,9

Izvor: Priopćenje 12.2.1. Investicije, DZS, 2. prosinca 2020.

U odnosu na prethodnu godinu u Republici Hrvatskoj imamo pad investicija u novu dugotrajnu imovinu koji iznosi 4,7%.

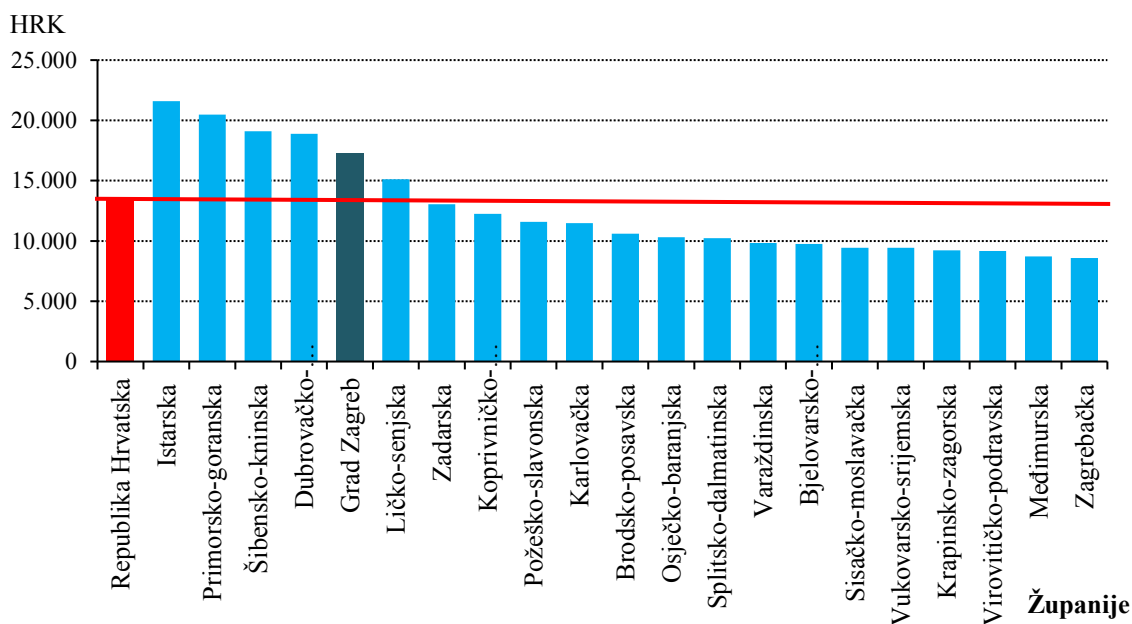
Tablica 8. Ostvarene investicije u novu dugotrajnu imovinu po stanovniku u županijama Republike Hrvatske 2020. godine

Županije	Investicije u novu dugotrajnu imovinu			Indeks RH=100
	vrijednost 000 HRK	struktura (%)	po stanovniku* (HRK)	
Republika Hrvatska	54.721.741	100	13.519	100
Zagrebačka	2.658.496	4,9	8.591	63,5
Krapinsko-zagorska	1.144.487	2,1	9.222	68,2
Sisačko-moslavačka	1.356.691	2,5	9.447	69,9
Karlovačka	1.311.994	2,4	11.482	84,9
Varaždinska	1.627.951	3	9.845	72,8
Koprivničko-križevačka	1.291.942	2,4	12.259	90,7
Bjelovarsko-bilogorska	1.022.329	1,9	9.745	72,1
Primorsko-goranska	5.755.500	10,5	20.478	151,5
Ličko-senjska	665.909	1,2	15.111	111,8
Virovitičko-podravska	663.783	1,2	9.171	67,8
Požeško-slavonska	753.749	1,4	11.572	85,6
Brodsko-posavska	1.437.970	2,6	10.614	78,5
Zadarska	2.192.035	4	13.055	96,6
Osječko-baranjska	2.777.339	5,1	10.305	76,2
Šibensko-kninska	1.880.725	3,4	19.103	141,3
Vukovarsko-srijemska	1.401.250	2,6	9.443	69,8
Splitsko-dalmatinska	4.574.830	8,4	10.224	75,6
Istarska	4.534.826	8,3	21.586	159,7
Dubrovačko-neretvanska	2.313.742	4,2	18.877	139,6
Međimurska	947.296	1,7	8.705	64,4
Grad Zagreb	14.010.555	25,6	17.313	128,1
Neraspoređeno	398.342	-	-	-

Izvor: Priopćenje 12.2.1. Investicije, DZS, 2. prosinca 2020.

* Osnova procjena broja stanovnika za 2019. godinu jesu popisni podaci prikupljeni Popisom stanovništva, kućanstava i stanova 2011., DZS, 2020.

Ostvarene investicije u novu dugotrajnu imovinu u Gradu Zagrebu u 2020. godini za 4,5% su manje nego prethodne godine.

Slika 3. Investicije po stanovniku po županijama Republike Hrvatske 2020. godine

U 2020. godini uz Grad Zagreb još je pet županija (Istarska, Primorsko-goranska, Šibensko-kninska, Dubrovačko-neretvanska i Ličko-senjska) kod kojih su investicije u novu dugotrajnu imovinu po stanovniku iznad državnog prosjeka (13.519 kn). Vrijednost investicija u novu dugotrajnu imovinu po stanovniku u 2020. godini, iznosila je u Gradu Zagrebu 17.313 kuna.

4. 1. Izravna strana ulaganja u Republiku Hrvatsku i Grad Zagreb

Hrvatske županije su od 1993. do 2019. godine privukle 31,8 milijardi eura izravnih stranih ulaganja, a u tom iznosu daleko prednjači Grad Zagreb s preko 19 milijardi.

Nakon Zagreba, ulagačima je najprivlačnija Istarska županija koja je od 1993. do danas primila 2,3 milijarde stranih ulaganja, zatim Splitsko-dalmatinska (2,2 milijarde), Primorsko-goranska (2 milijarde) i Zagrebačka županija (1,8 milijardi eura).

Na razini RH od 1993.-2019. godine uvjerljivo najviše direktnih stranih investicija otišlo je u financijski sektor (preko 7 milijardi eura), zatim u trgovinu (gotovo 3 milijarde eura u trgovinu na veliku i gotovo 2 milijarde u trgovinu na malo), a međunarodnim ulagačima zanimljivi su i sektori poslovanja nekretninama (2,2 milijarde eura uloženo u poslovanje s nekretninama i još 2,1 milijarda kroz vlasnička ulaganja u nekretnine) te telekomunikacije (2 milijarde eura).

Tablica 9. Izravna strana ulaganja u Republiku Hrvatsku u 2019. godini – pregled po županijama

Županija	Iznos stranih ulaganja (u milijunima EURA)	Udio županija u ukupnom (%)
Grad Zagreb	257,0	20,8
Nepoznata županija ¹⁾	183,8	14,9
Zagrebačka	165,6	13,4
Primorsko-goranska	160,0	12,9
Istarska	130,1	10,5
Zadarska	92,2	7,5
Dubrovačko-neretvanska	71,7	5,8
Splitsko-dalmatinska	71,6	5,8
Varaždinska	48,8	3,9
Šibensko-kninska	36,9	3
Međimurska	19,8	1,6
Vukovarsko-srijemska	14,5	1,2
Koprivničko-križevačka	12,7	1
Osječko-baranjska	12,5	1
Brodsko-posavska	11,8	1
Krapinsko-zagorska	10,3	0,8
Sisačko-moslavačka	7,5	0,6
Požeško-slavonska	6,1	0,5
Bjelovarsko-bilogorska	4,1	0,3
Virovitičko-podravska	3,2	0,3
Ličko-senjska	-20,6	-1,7
Karlovačka	-62,2	-5
Ukupno	1.237,2	100

Izvor: HNB, Baza inozemnih izravnih ulaganja

1) Stavka Nepoznata županija odnosi se na onaj dio prikupljenih podataka obuhvaćenih statističkim istraživanjem za koje nije raspoloživ podatak županiji. To se najvećim dijelom odnosi na trgovačke kredite za koje je statističko istraživanje koncipirano tako da ne omogućuje identifikaciju županije i zemlje ulagača.

Slično kao i na razini RH tako je i u Gradu Zagrebu od 1993.-2019. godine uvjerljivo najviše direktnih stranih investicija otišlo u financijski sektor (preko 5 milijardi eura), zatim u trgovinu (oko 2,6 milijarde eura u trgovinu na veliko i 1,3 milijarde u trgovinu na malo). U poslovanje nekretninama međunarodni ulagači su u Gradu Zagrebu u istom razdoblju uložili 1,3 milijarde eura te u telekomunikacije 2 milijarde eura.

Prema podacima HNB-a, ukupan iznos izravnih stranih ulaganja u Hrvatsku u 2019. godini iznosio je 1,24 milijarde eura, što je za 196 milijuna eura ili 19 posto više nego 2018. godine, što je najviša godišnja razina izravnih stranih ulaganja od 2014. godine. Najviše izravnih ulaganja - 286 milijuna eura, u prošloj godini došlo je iz Luksemburga. Slijede ulaganja iz Austrije u visini 257 milijuna eura te Slovenije i Njemačke - 140,8 odnosno 135 milijuna eura.

Od ukupnog iznosa stranih ulaganja (1,24 milijarde) u RH u 2019. godini u Grad Zagreb uloženo je 257 milijuna eura što je 20% od ukupnog iznosa. Kada se Gradu Zagrebu doda još i Zagrebačka županija onda je ukupno u zagrebačko okruženje investirano 34,2% odnosno jedna trećina izravnih stranih ulaganja u RH.

5. Kretanja na tržištu rada Grada Zagreba u razdoblju 2011. - 2020.

5.1. Zaposlenost

Ukupno gledano, u strukturi zaposlenosti tijekom 2020. godine, a u odnosu na 2019. nisu se dogodile značajnije promjene na tržištu rada. Broj zaposlenih ostao je isti (u apsolutnom iznosu povećan je ukupni broj zaposlenih za nova 22 zaposlenika). Stopa registrirane nezaposlenosti ostala je ista 3,7%, a broj nezaposlenih u apsolutnom iznosu smanjen je za 402 osobe.

Tablica 10. Kretanje ukupno zaposlenih u Gradu Zagrebu od 2011. do 2020. godine - stanje 31.ožujka

Godine	Ukupno zaposleni	Zaposleni u pravnim osobama	Zaposleni u obrtu i slobodnim profesijama	Poljoprivrednici
2011.	397.365	359.430	37.348	587
2012.	398.890	362.889	35.426	575
2013.	390.469	356.065	33.864	540
2014.	383.967	351.919	31.521	527
2015.	389.888	359.288	30.082	518
2016.	401.639	371.631	29.502	506
2017.	412.992	383.469	29.008	515
2018.	429.545	399.809	29.216	520
2019.	437.624	407.528	29.578	518
2020.	437.646	407.117	30.015	514

Izvor: Izvor: DZS, HZMO, HZZ

U razdoblju od 2011. do 2020. godine ukupan broj zaposlenih u Gradu Zagrebu porastao je za

10,1 %, no treba uzeti u obzir činjenicu da je broj zaposlenih od 2013. godine u opadanju sve do 2016., kada ponovno počinje rasti.

Od ukupnog broja zaposlenih u pravnim osobama na razini Hrvatske, udio Grada Zagreba u 2020. godini za 0,5% manji je nego u 2019. godini kada je iznosio 32,5%.

U strukturi zaposlenih po djelatnostima u Gradu Zagrebu udio zaposlenih najveći je u trgovini i čini 17,4%, slijedi prerađivačka industrija sa 10,3%, stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti sa 8,5%, javna uprava, obrana i socijalno osiguranje sa 7,9%, zdravstvo i socijalna skrb sa 7,7% i obrazovanje sa 7,1 %. Ostale djelatnosti po broju zaposlenih čine manji udio.

Tablica 11. Zaposleni po djelatnostima u Gradu Zagrebu od 2016. do 2020. godine

- stanje 31. ožujka

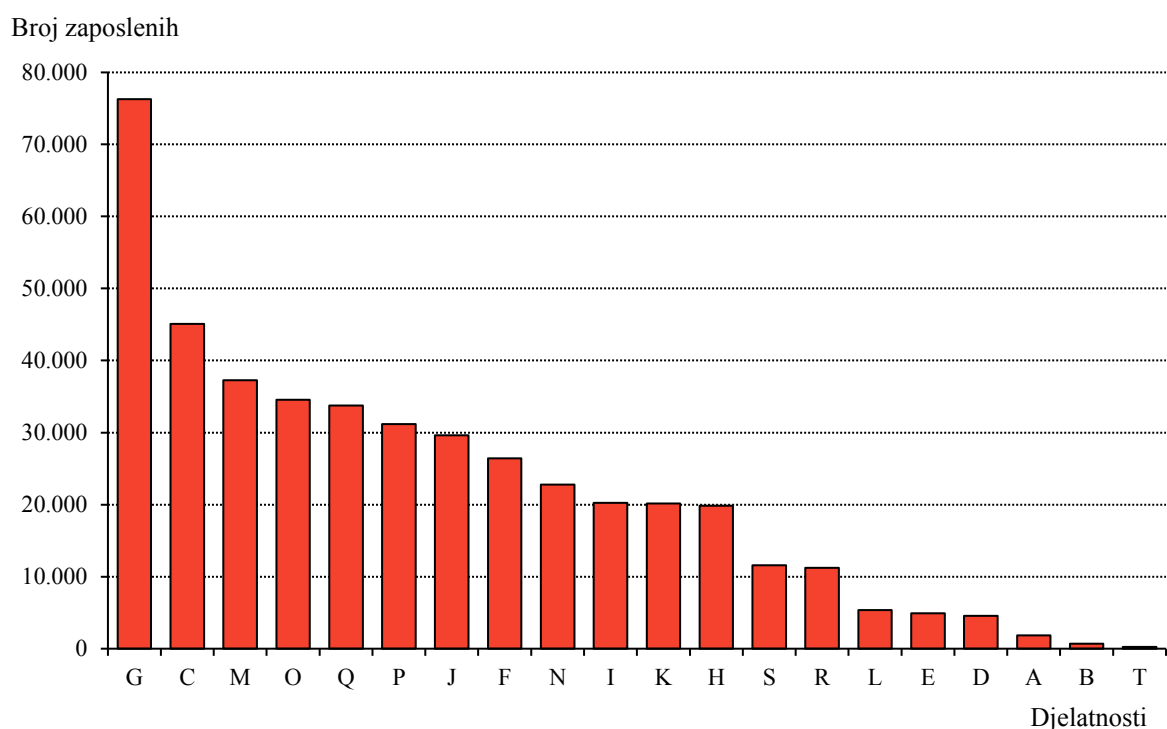
Djelatnosti (NKD)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Ukupno	401.639	412.992	429.545	437.624	437.646
A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	1.723	1.782	1.881	1.774	1.860
B - Rudarstvo i vađenje	992	874	884	958	698
C - Prerađivačka industrija	42.966	44.037	44.179	45.015	45.098
D - Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	3.276	3.427	4.257	4.407	4.552
E - Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	3.666	3.984	4.412	4.744	4.904
F - Građevinarstvo	22.486	22.919	25.790	25.179	26.406
G - Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	72.378	74.028	78.185	78.359	76.284
H - Prijevoz i skladištenje	20.038	20.761	20.603	20.706	19.837
I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	16.174	17.937	18.109	18.882	20.264
J - Informacije i komunikacije	23.161	23.320	25.670	27.671	29.611
K - Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	19.966	20.261	20.147	19.915	20.142
L - Poslovanje nekretninama	4.155	4.495	5.040	5.195	5.351
M - Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	34.162	35.723	36.994	38.846	37.265
N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	22.151	23.950	24.622	23.988	22.790
O - Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	34.507	34.429	34.612	35.434	34.574
P - Obrazovanje	29.329	28.914	30.307	30.931	31.175
Q - Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	29.759	31.161	31.644	32.775	33.770
R - Umjetnost, zabava i rekreacija	9.323	9.677	10.421	10.785	11.214
S - Ostale uslužne djelatnosti	11.014	10.990	11.494	11.784	11.582
T - Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava koja proizvode različitu robu i pružaju različite usluge za vlastite potrebe	396	309	273	264	260
Nerazvrstani prema djelatnostima	17	14	16	12	9

Izvor: Priopćenja DZS, Zaposlenost i nezaposlenost 2016.-2020.

Analiza zaposlenih prema sektorima djelatnosti u 2019. godini pokazuje da najveći udio ima kvartarni sektor, zatim slijedi tercijarni, pa sekundarni, a najmanje primarni.

Paralelno s restrukturiranjem gospodarskih djelatnosti, mijenja se i struktura radnog stanovništva po djelatnostima odnosno sektorima djelatnosti. Radna snaga seli iz djelatnosti u djelatnost, u skladu s kretanjima na tržištu rada. Prikazane promjene u strukturi zaposlenih po

djelatnostima odvijale su se usporedno s društveno-gospodarskim promjenama u promatranom razdoblju.

G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla; **C** Prerađivačka industrija; **M** Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti; **O** Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje; **Q** Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi; **P** Obrazovanje; **J** Informacije i komunikacije; **F** Građevinarstvo; **N** Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti; **I** Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane; **K** Financijske djelatnosti i djelatnost osiguranja; **H** Prijevoz i skladištenje; **S** Ostale uslužne djelatnosti; **R** Umjetnost, zabava i rekreacije; **L** Poslovanje nekretninama; **E** Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnost sanacije okoliša; **D** Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija; **A** Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo; **B** Rudarstvo i vadenje; **T** Djelatnost kućanstava kao poslodavca; djelatnost kućanstava koja proizvode različitu robu i pružaju različite usluge za vlastite potrebe

Slika 4. Zaposleni po djelatnostima u Gradu Zagrebu 2020. godine

Tablica 12. Zaposlenost Grada Zagreba i Republike Hrvatske u pravnim osobama, obrtu i slobodnim profesijama 2011. - 2020. godine -stanje 31. ožujka

Godine	Ukupno u pravnim osobama		Udio Grada Zagreba u Republici Hrvatskoj (%)	U obrtu i slobodnim profesijama		Udio Grada Zagreba u Republici Hrvatskoj (%)
	Republika Hrvatska	Grad Zagreb		Republika Hrvatska	Grad Zagreb	
2011.	1.150.307	359.430	31,2	214.022	37.348	17,5
2012.	1.148.525	362.889	31,6	205.072	35.426	17,3
2013.	1.122.885	356.065	31,7	198.415	33.864	17,1
2014.	1.109.461	351.919	31,7	189.878	31.521	16,6
2015.	1.127.051	359.288	31,9	184.328	30.082	16,3
2016.	1.151.061	371.631	32,3	183.776	29.502	16,1
2017.	1.181.418	383.469	32,4	181.777	29.008	16
2018.	1.228.424	399.809	32,5	182.357	29.216	16
2019.	1.255.691	407.528	32,5	183.356	29.578	16,1
2020.	1.273.214	407.117	32	181.959	30.015	16,5

Izvor: Priopćenja DZS, Zaposlenost i nezaposlenost 2011.-2020.

U velikim gradovima svijeta, u pravilu je veća zaposlenost u tercijarnom i ukupnom uslužnom sektoru. Međutim, za gospodarski i opće društveni razvoj nije dobro smanjivanje udjela zaposlenih u sekundarnom sektoru odnosno industriji i građevinarstvu kao temeljnim nositeljima gospodarskog razvoja.

Tablica 13. Struktura zaposlenih po djelatnostima u obrtu i slobodnim profesijama u Gradu Zagrebu od 2015. do 2020. godine -stanje 31. ožujka

Djelatnosti	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
UKUPNO	100	100	100	100	100	100
M - Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	14,6	14,8	15,3	16	17	19,4
C - Prerađivačka industrija	13,9	13,6	13,2	12,8	12,2	11,2
S - Ostale uslužne djelatnosti	11,5	11,9	12,1	12,2	12	11,9
G - Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	12,6	12,3	11,7	11,3	11	10,1
I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	12,6	12,3	12	10,8	9,6	8,3
Q - Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	7,8	8	8,2	8,2	8,1	8,1
F - Građevinarstvo	6,7	6,8	6,8	6,7	6,6	6,6
H - Prijevoz i skladištenje	6,9	7	7,2	7,1	6,9	6,4
R - Umjetnost, zabava i rekreacija	4,7	4,5	4,6	4,8	4,9	5,1
J - Informacije i komunikacije	1,4	1,5	1,8	2,6	3,8	4,7
N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2,5	2,7	2,7	3,1	3,3	3,3
P - Obrazovanje	0,5	0,6	0,7	0,9	1,2	1,7
O - Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	1,6	1,5	1,5	1,3	1,2	1
T - Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava koja proizvode različitu robu i pružaju različite usluge za vlastite potrebe	1,7	1,3	1,1	0,9	0,9	0,8
A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
K - Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0,2	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5
L - Poslovanje nekretninama	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4
U - Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	-	-	-	-	-	0
B - Rudarstvo i vađenje	0	0	0	0	0	0
D - Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	0	0	-	-	-	-
E - Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	0	0	0	0	0	0
Nezavršteni prema djelatnostima	0,1	0,1	0	0,1	0	0

Izvor: Priopćenja DZS, Zaposlenost i nezaposlenost 2011.-2020.

Na području Republike Hrvatske u razdoblju od 2011. do 2020. godine broj zaposlenih u pravnim osobama povećao se za 10,7%, a u obrtu i slobodnim zanimanjima smanjio se za visokih 15%. Usporedno s tim, udio Grada Zagreba u Republici Hrvatskoj u ukupnom broju zaposlenih u pravnim osobama povećao se za 0,8%, dok se udio zaposlenih u obrtima smanjio za 1,0%.

Navedeni trendovi restrukturiranja zaposlenosti u Zagrebu, na štetu proizvodnje, bili su rezultat procesa privatizacije, djelomične dislokacije u gradsku okolicu, nedostatka strategije

gospodarskog razvoja, te spontanog dolaska stranih trgovačkih lanaca na veliko i malo, banaka i osiguravajućih kuća, koji nakon priključenja Hrvatske EU vide svoju poslovnu priliku za proširenjem tržišta na ovim prostorima.

U obrtu i slobodnim zanimanjima u Gradu Zagrebu 2020. bilo je zaposleno 30.015 osoba što je 6,9% od ukupne zaposlenosti. Udio zaposlenih u obrtu i slobodnim zanimanjima Grada Zagreba u Republici Hrvatskoj za 2020. godinu iznosio je 16,5%.

U posljednjih devet godina broj zaposlenih u obrtu i slobodnim profesijama Grada Zagreba smanjen je za 19,6% ili za 7.333 osobe.

U strukturi zaposlenih u obrtu 2020. godine najviše je bilo zaposlenih u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (19,4%), slijedi prerađivačka industrija (11,2 %), zatim ostale uslužne djelatnosti (11,9%) te djelatnosti trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla (10,1%).

5.2. Nezaposlenost

U Gradu Zagrebu je 2011. godine bilo 41.368 nezaposlenih osoba, a godine 2020. registrirano ih je 16.648. Nezaposlenost u Republici Hrvatskoj, pa tako i u Gradu Zagrebu, raste sve do 2014. godine, a nakon te godine dolazi do smanjenja broja nezaposlenih. Ukupno gledano, u Gradu Zagrebu nezaposlenost je rasla od 2011. do 2014. godine, nakon toga nezaposlenost u Gradu Zagrebu počinje padati, da bi 2020. broj nezaposlenih bio 16.648 što je smanjenje u odnosu na 2014. godinu za 31.595 osoba ili 59,8%. Na razini Republike Hrvatske nezaposlenost je također smanjena u odnosu na negativni niz prethodnih godina i to za 61,9% od 2014. godine.

Smanjenje stope nezaposlenosti prvenstveno je rezultat pada broja nezaposlenih, te je nastavljen pozitivan trend u kretanju pokazatelja nezaposlenosti. Tako je stopa registrirane nezaposlenost u Republici Hrvatskoj s 22,2% u 2014. smanjena na 8,9% u 2020., a u Gradu Zagrebu u istom razdoblju s 11,2% na 3,7%.

Tablica 14. Kretanje nezaposlenosti u Gradu Zagrebu i RH od 2011. do 2020. godine

-stanje 31. ožujka

Godine	Grad Zagreb	Republika Hrvatska	Udio Grada Zagreba u Republici Hrvatskoj	Stopa registrirane nezaposlenosti u Gradu Zagrebu (%)
2011.	41.368	330.130	12,5	9,4
2012.	41.869	339.882	12,3	9,5
2013.	47.055	368.558	12,8	10,8
2014.	48.243	376.866	12,8	11,2
2015.	41.484	319.211	13,0	9,6
2016.	36.008	276.406	13,0	8,2
2017.	28.389	224.068	12,7	6,4
2018.	21.341	177.973	12,0	4,7
2019.	17.050	145.801	11,7	3,7
2020.	16.648	143.461	11,6	3,7

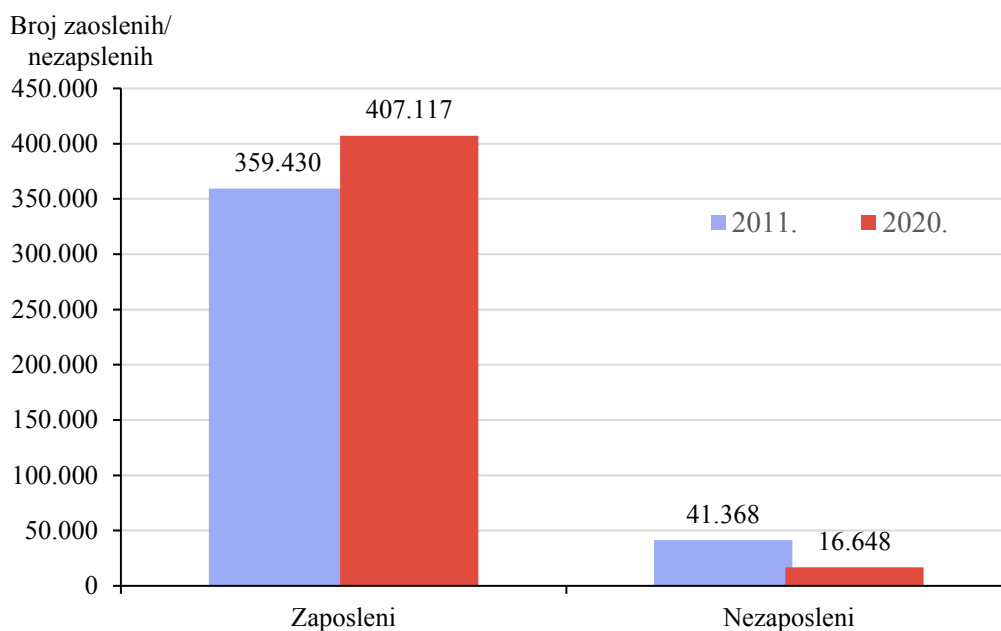
Izvor: Zaposlenost i plaće, pregled po županijama, DZS 2020.

Stopa registrirane nezaposlenosti za 2020. godinu na državnoj razini iznosila je 8,9%, pri čemu je u osam županija bila niža, a u trinaest viša od prosječne državne razine.

Najniže stope nezaposlenosti zabilježene su u Gradu Zagrebu (3,7%), Varaždinskoj (4,2%) i Međimurskoj (5,5%), a nižu stopu od prosječne državne imale su i ove županije: Zagrebačka (5,8%), Krapinsko - zagorska (6,1%), Istarska (6,3%), Koprivničko - križevačka (6,4%) i Primorsko - goranska (7,2%). Istodobno, najviše su stope nezaposlenosti na području Virovitičko - podravske (18,8%), Sisačko - moslavačke županije (18,7%), te Osječko - baranjske županije (16,8%).

U 2020. godini stopu nezaposlenosti nisu promijenili Grad Zagreb i Zadarska županija jer je kod njih u usporedbi s 2019. godinom, stopa nezaposlenosti ostala ista. Smanjenje stope nezaposlenosti u 2020. godini imalo je 11 županija i to najviše Bjelovarsko – bilogorska za 1,3 postotna boda, Sisačko - moslavačka za 1,2 postotna boda i Brodsko-posavska za 1,1 postotna boda. U osam županija porasla je stopa nezaposlenosti i to najviše u Istarskoj za 1,7%.

Promatrajući nezaposlene po dobnim skupinama u Gradu Zagrebu u 2020. godini nezaposlenih u dobi od 15 do 29 godina bilo je 25,6%, od 30 do 44 godina 31,5% te od 45 do 65 i više godina 42,9%. Iz ovih podataka je vidljivo da je najveći dio nezaposlenih u starijim dobnim skupinama.

Slika 5. Broj zaposlenih i nezaposlenih u Gradu Zagrebu 2011. i 2020. godine (stanje 31. ožujka)

Prema razini obrazovanja među nezaposlenima u 2020. smanjio se prosječni broj nezaposlenih kod većine obrazovnih skupina. Jedino je broj nezaposlenih povećan u dvije obrazovne skupine: srednja škola za zanimanje u trajanju od 4 i više godina uključujući i gimnazija te prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola. Apsolutno i relativno najviše je onih sa završenom srednjom školom (52,6% od ukupno nezaposlenih). Nezaposleni s višom stručnom spremom u Gradu Zagrebu čine 10,5%, dok nezaposlenih sa visokom stručnom spremom ima 18,9%. Analiza prema spolu pokazuje da u strukturi nezaposlenih u 2020., žene čine nešto veći udio (50,5%).

Tablica 15. Nezaposlene osobe u Gradu Zagrebu prema razini završene škole od 2018. do 2020. godine

Razina završene škole	2018.		2019.		2020.	
	ukupno	žene	ukupno	žene	ukupno	žene
Bez škole i nezavršena osnovna škola	1.122	589	964	461	951	446
Osnovna škola	3.380	1.684	2.396	1.135	2.060	925
Srednja škola za zanimanja do 3. god. i škola za KV i VKV radnike	4.798	2.053	3.715	1.469	3.661	1.497
Srednja škola za zanimanja u trajanju od 4 i više godina i gimnazija	6.191	3.410	5.019	2.623	5.086	2.575
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	2.004	1.112	1.644	915	1.743	980
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	3.846	2.431	3.312	2.038	3.147	1.977
Ukupno	21.341	11.279	17.050	8.641	16.648	8.400

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Najbolje sredstvo za smanjenje nezaposlenosti može biti samo stvaranje novih radnih mjesta, a to je ostvarivo samo uz pomoć gospodarskog rasta.

6. Vanjskotrgovinska razmjena

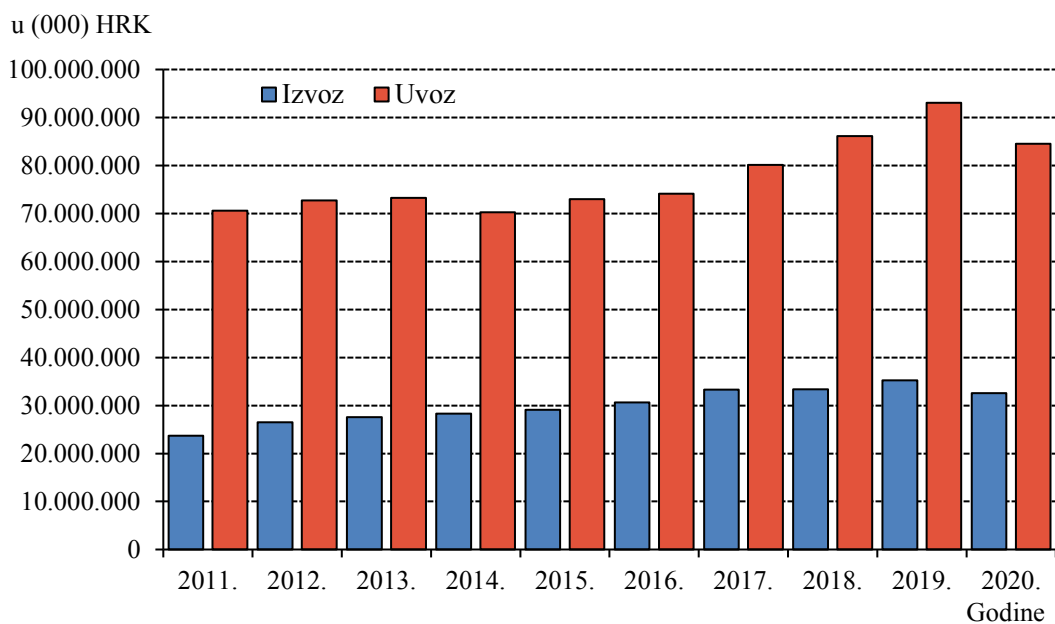
U Gradu Zagrebu od 2011. godine naovamo dolazi do određenog oporavka robne razmjene. Vrijednost uvoza porasla je od 2011. godine u odnosu na prethodne i oscilira iz godine u godinu. Tako je 2014. pala za gotovo 5% u odnosu na prethodnu godinu da bi 2020. dosegla rast od 20,2% u odnosu na 2014. U razdoblju od 2011. do 2020. godine, robni izvoz je porastao za 37,6%.

Vrijednošću izvoza u iznosu od 4,3 milijarde € u 2020. te uvoza od 11,2 milijardi €, Grad Zagreb zauzima prvo mjesto u vanjskotrgovinskoj razmjeni Hrvatske. U razdoblju 2011. - 2020. izvoz Grada Zagreba izražen u eurima postupno se povećao za 37,6%, dok se uvoz povećao za 19,8%. U promatranom razdoblju (2011. - 2020.) Grad Zagreb ima negativan saldo robne razmjene s inozemstvom.

Tablica 16. Robna razmjena Grada Zagreba s inozemstvom od 2011. do 2020. godine

Godina	Izvoz	Verižni indeksi	Uvoz	Verižni indeksi
	u tis. HRK			
2011.	23.673.608	103,9	70.564.672	108,7
2012.	26.499.553	112	72.708.720	103,0
2013.	27.578.285	104,1	73.278.313	100,8
2014.	28.297.736	102,6	70.277.714	95,9
2015.	29.099.583	102,8	73.014.415	103,9
2016.	30.636.825	105,3	74.099.101	101,5
2017.	33.283.999	108,6	80.129.738	108,1
2018.	33.381.275	100,3	86.104.137	107,5
2019.	35.210.291	105,5	93.081.942	108,1
2020.	32.585.607	92,5	84.501.373	90,8
	u tis. EUR			
2011.	3.184.872	101,8	9.491.920	106,5
2012.	3.525.484	110,7	9.672.077	102,0
2013.	3.642.492	103,3	9.685.048	100,1
2014.	3.710.121	101,9	9.213.000	95,1
2015.	3.822.314	103,0	9.589.184	104,1
2016.	4.068.277	106,4	9.837.986	102,6
2017.	4.459.352	109,6	10.740.534	109,2
2018.	4.498.853	100,9	11.604.392	108,0
2019.	4.749.881	105,5	12.556.261	108,2
2020.	4.329.348	91,1	11.232.011	89,5

Izvor: Priopćenja broj 4.2.3.1. i 4.2.3.2., (od 2011. - 2020.), Robna razmjena Republike Hrvatske s inozemstvom, po županijama, DZS, Zagreb

Slika 6. Kretanje vrijednosti robnog izvoza i uvoza Grada Zagreba od 2011. do 2020. godine

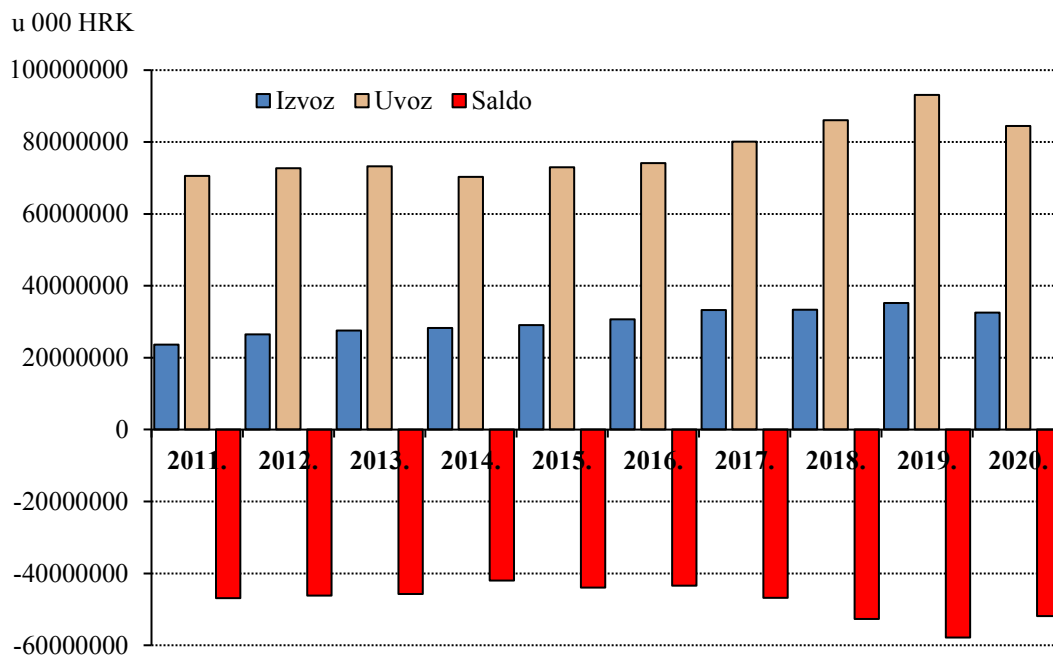
Deficit vanjskotrgovinske razmjene u 2020. iznosio je 51,9 milijardi kuna ili 6,9 milijardi eura.

Tablica 17. Saldo robne razmjene Grada Zagreba s inozemstvom, pokrivenost uvoza izvozom, deficit robne razmjene te udio Grada Zagreba u izvozu i uvozu RH od 2011. do 2020. godine

Godina	Saldo u (000) HRK	Pokrivenost uvoza izvozom (%)	Deficit robne razmjene (%)	Udio GZ u izvozu RH (%)	Udio GZ u uvozu RH (%)
2011.	-46.891.064	33,5	-66,5	33,2	58,3
2012.	-46.209.167	36,4	-63,6	36,5	58,7
2013.	-45.700.028	37,6	-62,4	38,0	58,6
2014.	-41.979.978	40,3	-59,7	35,7	53,8
2015.	-43.914.832	39,9	-60,1	33,2	51,9
2016.	-43.462.276	41,3	-58,7	33,0	49,9
2017.	-46.845.739	41,5	-58,5	31,8	49,1
2018.	-52.722.862	38,8	-61,2	30,9	48,9
2019.	-57.871.651	37,8	-62,2	31,2	50,3
2020.	-51.915.766	33,6	-66,4	29,1	49,0

Izvor: Priopćenja broj 4.2.3.1. i 4.2.3.2. (od 2011. - 2019.), Robna razmjena Republike Hrvatske s inozemstvom, po županijama, DZS, Zagreb

Porast vrijednosti izvoza Grada Zagreba od 2011. - 2020. doveo je do pozitivnog doprinosa vanjskotrgovinskoj razmjeni i porastu vrijednosti BDP-a.

Slika 7. Izvoz, uvoz i saldo robne razmjene Grada Zagreba s inozemstvom od 2011. do 2020. godine

II. FINANCIJSKI REZULTATI POSLOVANJA PODUZETNIKA GRADA ZAGREBA U RAZDOBLJU 2011. - 2020.

U ovom dijelu analize daje se prikaz ostvarenih financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Grada Zagreba u razdoblju 2011. - 2020. s naglaskom na 2020. u odnosu na prethodnu godinu, temeljeno na rezultatima obrade godišnjih financijskih izvještaja FINA - e.

Kratkom analizom financijskih rezultata daje se dinamika kretanja osnovnih financijskih pokazatelja (prihoda, rashoda, dobiti, gubitka, investicija, plaća po zaposlenom te broja zaposlenih i dr.) te broja poduzetnika i pokazatelja uspješnosti zagrebačkog gospodarstva, uz promjene njihova udjela i značenja u ukupnom nacionalnom gospodarstvu.

Visok iznadprosječni udio zagrebačkih poduzetnika i njihovih rezultata ublažava činjenica što se stvarna aktivnost dijela poduzetnika ostvaruje na znatno širem nacionalnom području od samog Grada Zagreba, gdje im je registrirano sjedište. To se posebno odnosi na javne državne tvrtke i korporacije sa sjedištem u Zagrebu.

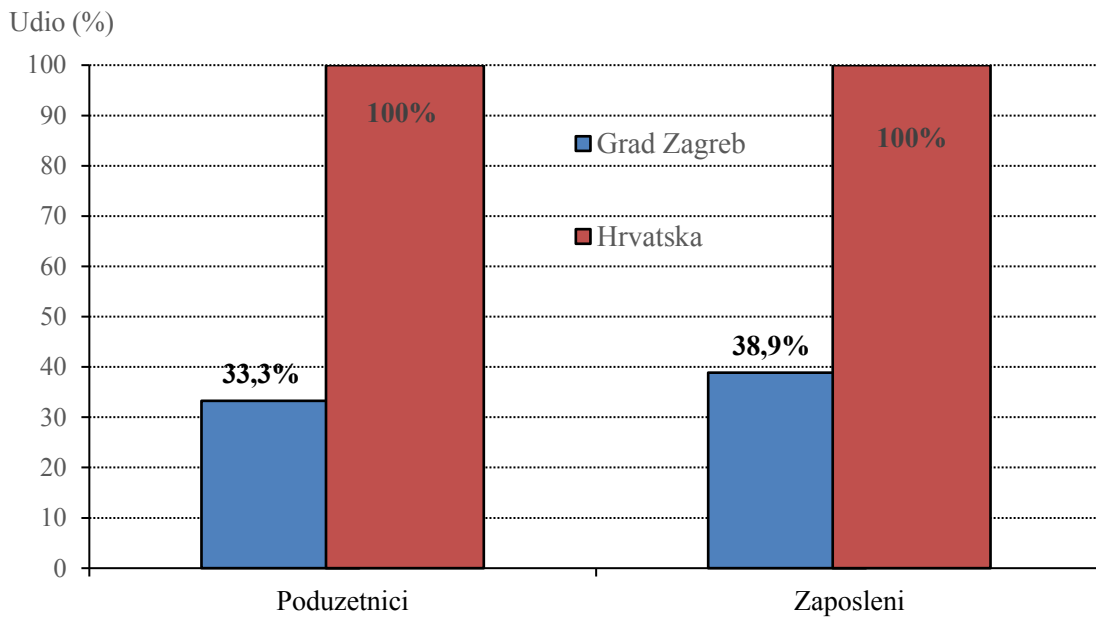
1. Broj poduzetnika i zaposlenih

Prema podacima FINA-e obradom godišnjih financijskih izvještaja za 2020. na području Zagreba obuhvaćeno je 46.347 poduzetnika, što znači da ih je ovdje koncentrirano najviše i to 33,3% od ukupnog broja poduzetnika u RH. Broj zaposlenih kod ovih poduzetnika u blagom je porastu u odnosu na prethodnu godinu (indeks 101,2) i u 2020. iznosio je 369.080, a njihov udio u zaposlenima Hrvatske bio je 38,9%.

Tablica 18. Broj poduzetnika i broj zaposlenih 2011. i 2020. godine

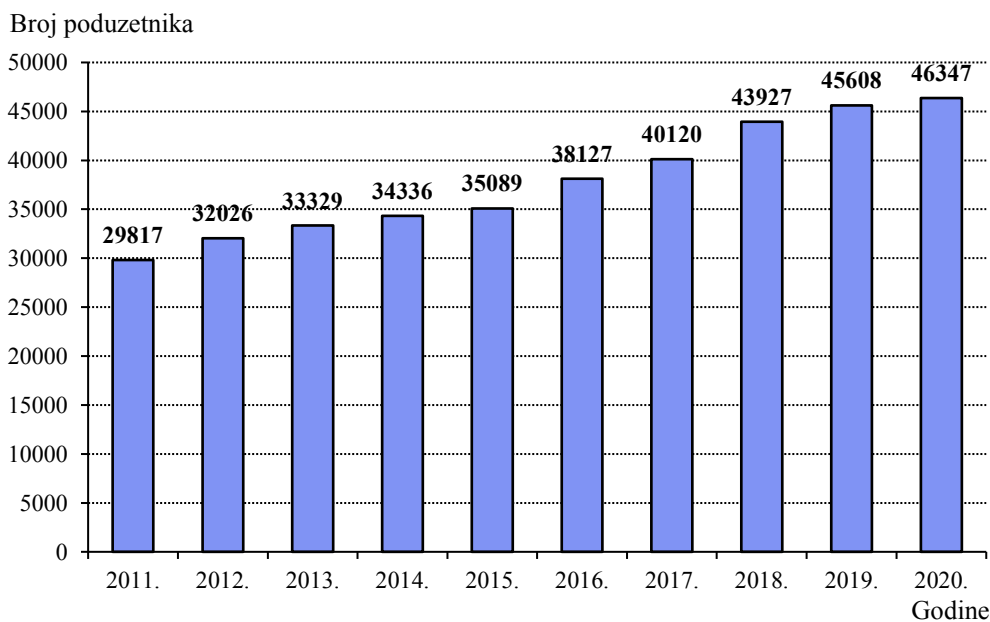
	Broj poduzetnika					Broj zaposlenih				
	2011.	2020.	Indeks 2020./2019.	Indeks 2020./2011.	Udio u RH 2020.	2011.	2020.	Indeks 2020./2019.	Indeks 2020./2011.	Udio u RH 2020.
Grad Zagreb	32.144	46.347	101,6	144,2	33,3	339.072	369.080	101,2	108,9	38,9
Ukupno RH	98.530	139.009	102	141,1	100	851.386	947.874	99,7	111,3	100

Izvor: Izvor: FINA, Godišnji izvještaji poduzetnika, Osnovni financijski rezultati poduzetnika, 2012. i 2021.

Slika 8. Udio poduzetnika i zaposlenih Grada Zagreba u RH 2020. godine

Kao što je vidljivo Grad Zagreb sjedište je trećine svih poduzetnika RH, a izvan njega i većine županijskih središta registrirano je razmjerno malo poduzetnika čija je poslovna aktivnost zanemariva.

Slika 9. Kretanje broja poduzetnika Grada Zagreba od 2011. do 2020. godine

2. Ukupni prihodi, dobit i gubitak

S aspekta ukupnih prihoda kao pokazatelja opsega poslovnih aktivnosti, udio Grada Zagreba u ukupnim prihodima hrvatskog gospodarstva 2020. godine dosegao je 49,6% i u malom je nominalnom padu u odnosu na 2019. (indeks 93,6).

U Zagrebu je u 2020. godini 60,9% poduzetnika (njih 28.208) poslovalo s dobiti, (na razini RH 59,5%) odnosno s gubitkom je poslovalo njih 18 139 ili 39,1%. Ostvarena dobit razdoblja poduzetnika u 2020. godini bila je 23 669 milijuna kuna u Gradu Zagrebu odnosno 51,5% udjela u ukupnoj dobiti onih poduzetnika Hrvatske koji su poslovali uspješno, tj. s dobiti.

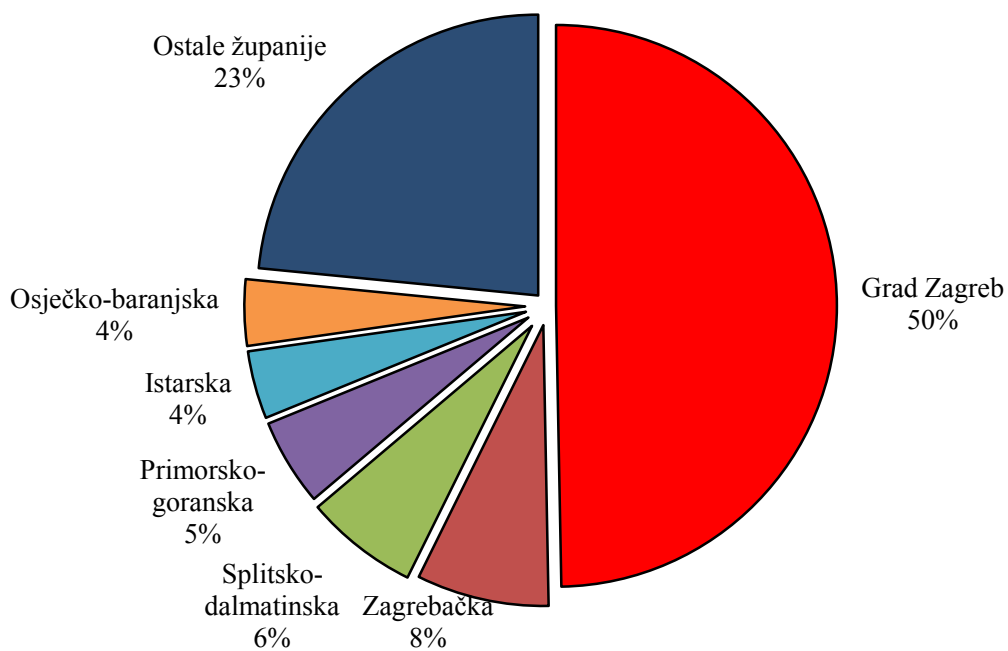
U 2020. godini dio poduzetnika u županijama poslovao je s gubitkom. U Gradu Zagrebu gubitak nakon oporezivanja iznosio je 11 478 milijuna kuna ili 46% udjela Grada Zagreba u ukupnim gubicima razdoblja poduzetnika Hrvatske.

Tablica 19. Ukupan prihod, dobit i gubitak nakon oporezivanja za 2011., 2019. i 2020. godinu

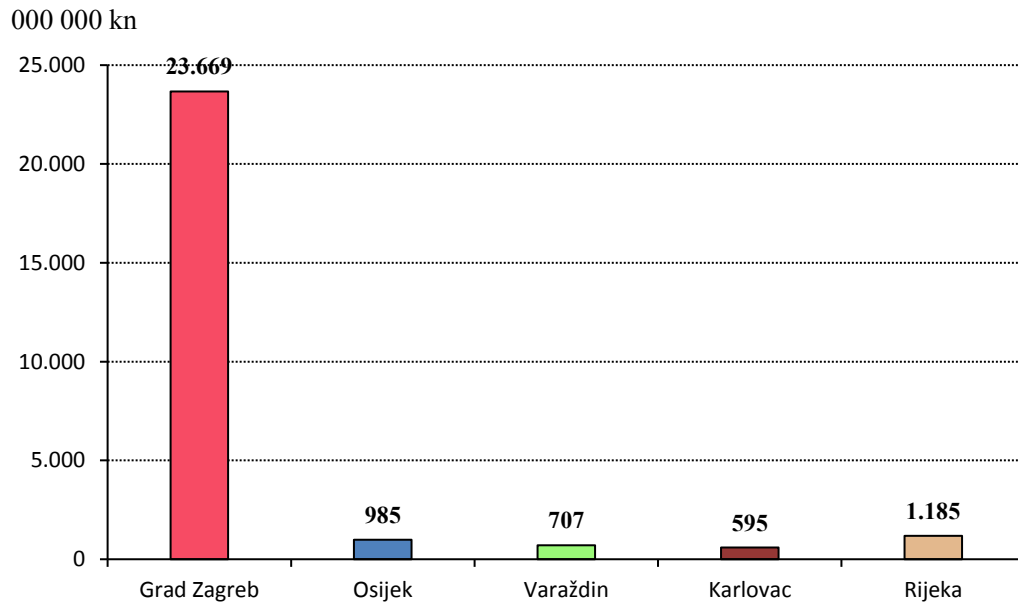
- u mil. kn, udio u %

	Ukupni prihod					
	2011.	2019.	2020.	Indeks 2020./2019.	Udio u RH 2011.	Udio u RH 2020.
Grad Zagreb	329.321	394.168	368.993	93,6	53	49,6
Ukupno RH	624.807	785.416	743.841	94,7	100	100
Dobit razdoblja						
Grad Zagreb	16.502	25.865	23.669	91,5	50,1	51,5
Ukupno RH	32.911	48.026	45.922	95,6	100	100
Gubitak razdoblja						
Grad Zagreb	10.655	7.105	11.478	161,5	41,4	46
Ukupno RH	25.731	16.106	24.951	154,9	100	100
Neto financijski rezultat 2020.						
	Broj			Udio u RH		
Grad Zagreb	12.190			58,1		
Ukupno RH	20.970			100		

Izvor: FINA, Godišnji izvještaji poduzetnika, 2021.

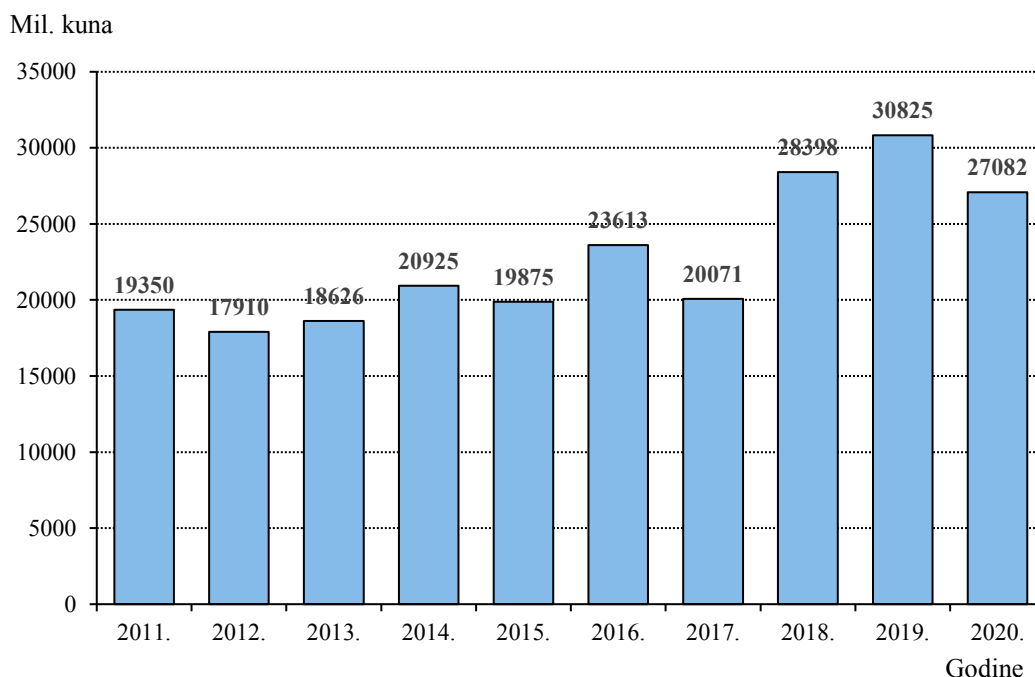

Slika 10. Ukupan prihod hrvatskih poduzetnika, županijski udjeli, 2020. godine

Slika 11. Rang lista pet gradova, županijskih središta, po kriteriju dobiti nakon oporezivanja 2020. godine

Neto financijski rezultat (dobit razdoblja – gubitak razdoblja) Grada Zagreba u 2020. iznosio je 12 190 milijuna kuna i čini 58,1% od iskazanog ukupnog neto financijskog rezultata RH.

Slika 12. Dobit prije oporezivanja poduzetnika Grada Zagreba, 2011. - 2020. godine

Udio poduzetnika Grada Zagreba koji su poslovali s dobiti 2020. godine smanjen je u odnosu na prethodnu godinu za 3,9%, a udio poduzetnika gubitaša u 2020. veći je za 33,0%.

3. Troškovi za osoblje i prosječne plaće

Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom u Grada Zagreba 2020. iznosila je 6 903 kune i veća je za 2,2% u odnosu na prethodnu godinu. Uz Grad Zagreb gdje je prosječna neto plaća po zaposlenome kod poduzetnika 15,6 % veća od prosjeka RH (5.971 kn), gotovo u svim županijama imamo zaostajanje plaća u odnosu na republički prosjek, izuzetak je još samo Zagrebačka s 2,9% višom prosječnom neto plaćom od prosjeka RH. U preostalim 19 županija plaće su bile manje od prosjeka RH.

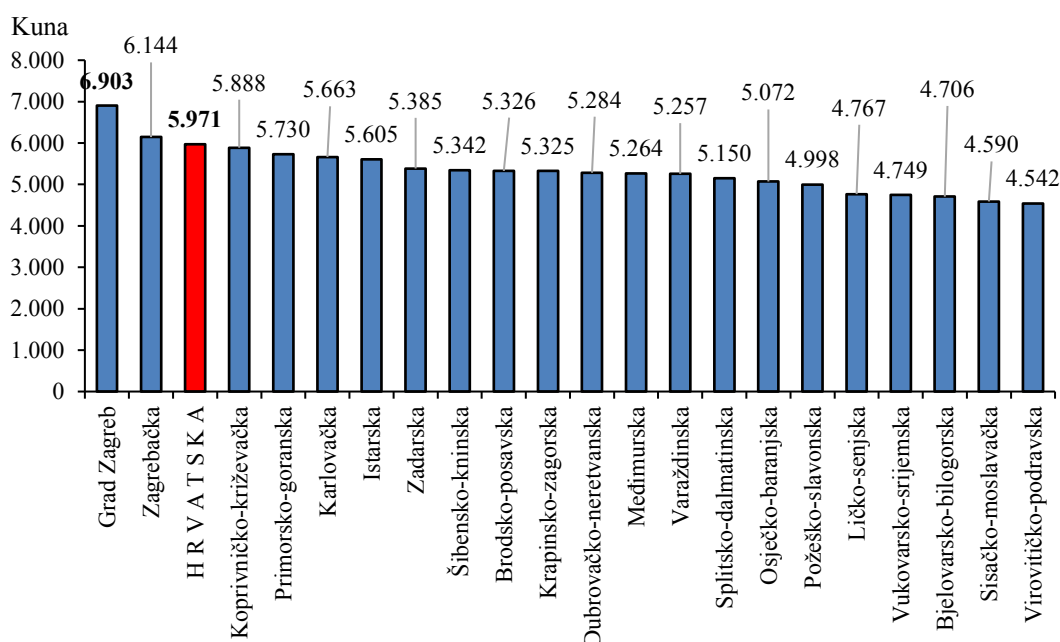
U ukupnim rashodima poduzetnika troškovi za osoblje čine znatnu stavku, a čine ih uglavnom plaće i naknade materijalnih prava radnika.

Za troškove osoblja tijekom 2020. u Gradu Zagrebu izdvojeno je 48.600 mil. kuna te su ukupni troškovi osoblja rasli na razini godišnjeg prosjeka 2020./2019. (Indeks 101,5).

Tablica 20. Prosječne neto plaće i troškovi za osoblje u RH i Gradu Zagrebu 2011. i 2020. godine

Prosječne mjesečne neto plaće po zaposlenom (u kn)						
	2011.	2020.	Indeks	Indeks	2011.	2020.
			2020./2019.	2020./2011.	RH =100	RH =100
Grad Zagreb	5.608	6.903	102,2	123,1	118,6	115,6
Ukupno RH	4.729	5.971	101,7	126,3	100	100
Troškovi za osoblje (u mil. kn)						
	2019.	Indeks		Udio troškova osoblja u rashodima (u %)		
		2020./2019.				
Grad Zagreb	48.600	101,5		13,7		
Ukupno RH	105.667	99,3		14,7		

Izvor: FINA, Godišnji izvještaji poduzetnika, 2021.

Slika 13. Prosječne mjesečne neto plaće po zaposlenom u RH i županijama 2020. godine

Troškovi za osoblje u Zagrebu čine stavku od 13,7% u ukupnim rashodima, a u 2020. prosječno na razini Hrvatske iznosili su 14,7%. Prema tome, kretanje plaća kod nas potvrđuje da su ti troškovi poduzetnika relativno neosjetljivi na porast ukupnih prihoda, a sustav obračuna poreza i doprinosa treba mijenjati, u cilju poticanja ukupne potrošnje, ali i motiviranja radnika na povećanju kvalitete i produktivnosti rada.

4. Investicije i drugi relevantni pokazatelji poduzetnika

Prema podacima FINA-e u novu dugotrajnu imovinu poduzetnici Zagreba u 2020. uložili su 14 499 milijun kuna, odnosno 2,4% više nego 2019. godine, a ostvarili su 56,8% ukupnih investicija poduzetnika na državnoj razini.

Tablica 21. Ulaganja u dugotrajnu imovinu 2011. i 2020. godine - u mil. kn, struktura u %

	Investicije u novu dugotrajnu imovinu					
	2011.	2020.	Indeks	Indeks	Udio u RH 2011.	Udio u RH 2020.
			2020./2019.	2020./2011.		
Grad Zagreb	16.414	14.499	102,4	88,3	49,8	56,8
Ukupno RH	32.989	25.540	92,8	77,4	100	100

Izvor: FINA, Godišnji izvještaji poduzetnika, 2021.

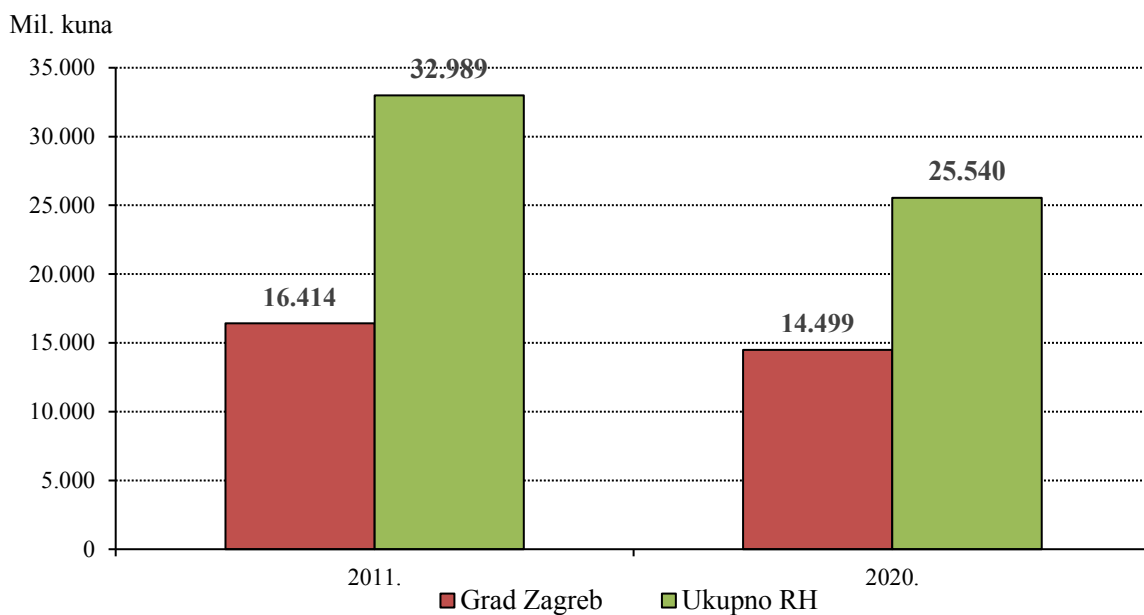
U 2020. godini investicije Grada Zagreba veće su od ostalih županija, premda je svega 9,7% odnosno 4.476 zagrebačkih poduzetnika investiralo u dugotrajnu imovinu, dok je 9,7% poduzetnika investiralo u novu dugotrajnu imovinu na razini RH, odnosno njih 12.944.

Tablica 22. Struktura investicija u novu dugotrajnu imovinu u Gradu Zagrebu 2020. godine prema veličini poduzetnika

		Ukupno	Mikro	Mali	Srednje veliki	Veliki
Investitori	broj	4.476	2.949	1.121	281	125
	struktura u %	100	65,9	25	6,3	2,8
Investicije	vrijednost u tis. kn	14.499.007	661.268	1.160.720	1.162.168	11.514.852
	struktura u %	100	4,6	8	8	79,4

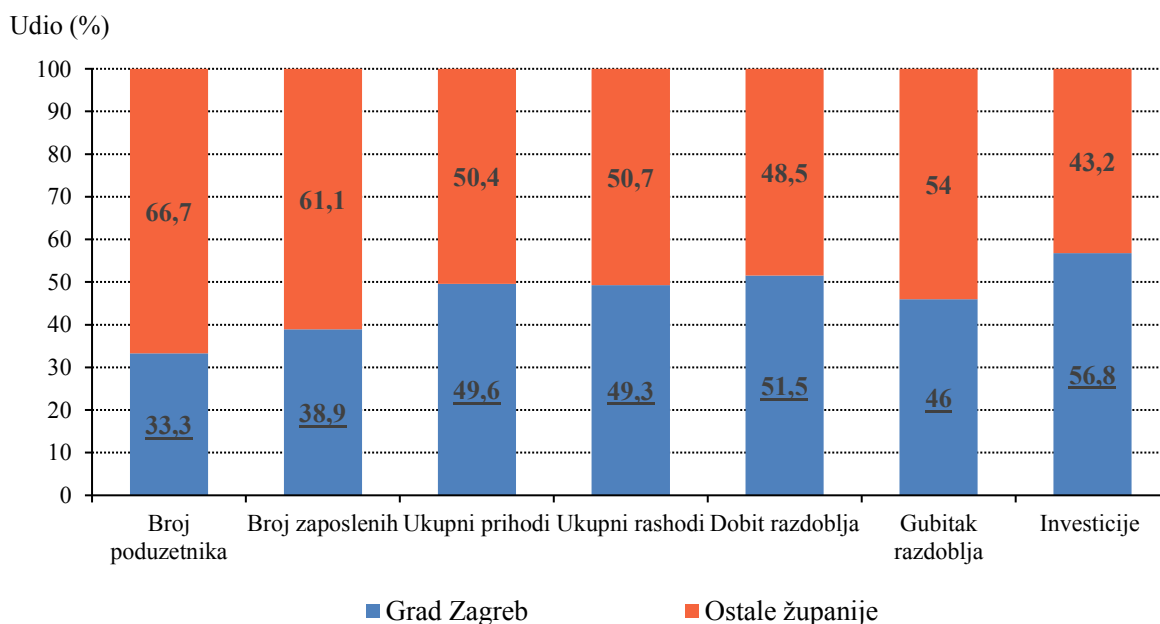
Izvor: FINA, Godišnji izvještaji poduzetnika, 2020.

Kada se analizira struktura investicija prema veličini poduzetnika, proizlazi da su veliki investitori, kojih je svega 2,8% (njih 125), ostvarili čak 79,4% ukupne vrijednosti investicija u prošloj godini. Na srednje se odnosilo 8% dok je udio investicija kod malih poduzetnika bio isto 8%, a mikro 4,6%.

Slika 14. Investicije poduzetnika GZ i RH u dugotrajnu imovinu 2011. i 2020. godine

Apsolutni i relativni značaj Zagreba prema gotovo svim osnovnim gospodarskim pokazateljima u RH iznimno je značajan u odnosu na druge županije te egzistira kao odnos dominantnog gradskog odnosno regionalnog gospodarskog središta prema drugim područjima.

Slika 15. Udio izabranih gospodarskih pokazatelja Grada Zagreba i ostalih županija 2020. godine u RH

5. Pokazatelji uspješnosti poslovanja

Rezultati poslovanja poduzetnika također se mogu pratiti pomoću pokazatelja uspješnosti, učinkovitosti odnosno efikasnosti poslovanja koji se izvode iz godišnjih financijskih izvještaja.

Tablica 23. Pokazatelji financijske stabilnosti i uspješnosti poslovanja svih poduzetnika Grada Zagreba 2019. i 2020. godine, usporedni pregled sa prosjekom RH

Naziv pokazatelja	Grad Zagreb		Republika Hrvatska	
	2019.	2020.	2019.	2020.
<i>I. Pokazatelji likvidnosti i financijske stabilnosti</i>				
1. Koeficijent trenutne likvidnosti	0,19	0,23	0,19	0,22
2. Koeficijent ubrzane likvidnosti	0,84	0,85	0,78	0,79
3. Koeficijent tekuće likvidnosti	1,06	1,06	1,04	1,04
4. Koeficijent financijske stabilnosti	0,97	0,98	0,98	0,98
<i>II. Pokazatelji zaduženosti</i>				
1. Koeficijent zaduženosti	0,54	0,55	0,59	0,59
2. Koeficijent vlastitog financiranja	0,46	0,45	0,41	0,41
3. Koeficijent financiranja	1,19	1,22	1,41	1,44
4. Faktor zaduženosti (broj godina)	5,10	4,50	4,42	3,92
5. Stupanj pokrića dugotrajne imovine vlastitim izvorima	66,00	65,37	62,60	62,22
6. Stupanj pokrića dugotrajne imovine dugoročnim izvorima	102,66	102,52	102,22	102,26
<i>III. Pokazatelji obrtaja i dana naplate kratkotrajnih potraživanja</i>				
1. Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,57	0,52	0,65	0,60
2. Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	1,99	1,80	2,02	1,84
3. Vrijeme naplate kratkotrajnih potraživanja, u danima		90,56		81,27
4. Vrijeme naplate potraživanja od kupaca, u danima		58,21		54,86
<i>IV. Pokazatelji uspješnosti poslovanja</i>				
1. Ekonomičnost ukupnog poslovanja, u %	106,28	104,32	105,38	103,75
2. Ekonomičnost redovnog poslovanja, u %	106,75	105,22	106,10	104,67
3. Rentabilnost prometa bruto, u %	5,91	4,14	5,10	3,62
4. Rentabilnost prometa neto, u %	4,76	3,30	4,06	2,82
5. Rentabilnost ukupne imovine bruto, u %	3,39	2,16	3,32	2,16
6. Rentabilnost ukupne imovine neto, u %	2,73	1,73	2,65	1,69
7. Rentabilnost vlastitog kapitala, u %	5,98	3,84	6,39	4,12
<i>V. Pokazatelji po zaposlenom</i>				
1. Ukupni prihodi po zaposlenom, u kunama	1.081.189	999.766	826.515	784.747
2. Poslovni prihodi po zaposlenom, u kunama	1.059.111	977.625	812.992	770.480
3. Ukupni rashodi po zaposlenom, u kunama	1.017.334	958.345	784.349	756.355
4. Dobit razdoblja (+) ili gubitak razdoblja (-) po zaposlenom, u kunama	51.460	33.030	33.590	22.123
5. Imovina po zaposlenom, u kunama	1.885.296	1.914.688	1.269.889	1.312.863
BROJ PODUZETNIKA		46.347		139.009

Izvor: FINA, Registar godišnjih financijskih izvještaja, Financijski pokazatelji za sve poduzetnike, 2021. godina

Ovdje izdvajamo osnovne pokazatelje uspješnosti poduzetnika Zagreba u 2020. u odnosu na 2019. (financijske stabilnosti, zaduženosti, te ekonomičnosti, rentabilnosti i produktivnosti):

- koeficijent tekuće likvidnosti kao odnos kratkoročne imovine prema kratkoročnim obavezama u poduzetništvu nije se mijenjao u odnosu na prethodnu godinu i iznosio je 1,06 u Gradu Zagrebu, u RH se također nije mijenjao i iznosio je 1,04;
- koeficijent financijske stabilnosti (dugotrajna imovina u odnosu na kapital i rezerve + dugoročne obaveze) u GZ malo je porastao u odnosu na prethodnu godinu (sa 0,97 na 0,98), dok je u RH isti kao i prethodne godine i iznosi 0,98;
- koeficijent zaduženosti poduzetnika je veći u odnosu na prethodnu godinu u Gradu Zagrebu (2019.g. 0,54, - 2020.g. 0,55), a u RH je isti kao i prethodne godine (0,59);
- koeficijent vlastitog financiranja u Gradu Zagrebu manji je 2020. godine (0,45) nego 2019. (0,46), a u RH je isti (0,41);
- faktor zaduženosti u godinama agregiran na razini poduzetnika Grada Zagreba iznosio je 4,50 godina (Hrvatska 3,92);
- stupanj pokrića dugotrajne imovine vlastitim izvorima sredstava manji je u odnosu na prethodnu godinu kod zagrebačkih poduzetnika i iznosi 65,37%, a i u Hrvatskoj gdje iznosi 62,22%;
- dobit razdoblja (+) ili gubitak razdoblja (-) po zaposlenom pokazuje da je u 2019. u Gradu Zagrebu ostvareno 33 030 kuna po ovom pokazatelju, dok je u RH taj iznos za 33% niži i iznosi 22 123 kn i pokazuje smanjenje u odnosu na prethodnu godinu kako za Grad Zagreb tako i za RH;
- Ekonomičnost ukupnog poslovanja za Grad Zagreb iznosila je 104,32 što znači da su prihodi u gospodarstvu bili veći od rashoda, a prosjek na nacionalnoj razini je podjednak i iznosio je 103,75;
- Rentabilnost vlastitog kapitala u postotku pokazuje smanjenje u odnosu na prethodnu godinu, kako za Grad Zagreb gdje je iznosio 3,84%, tako i za RH 4,12%.

6. Rang lista prvih deset poduzetnika Grada Zagreba u 2020.

Analiza poslovnih rezultata poduzetnika Grada Zagreba 2020. godine pokazuje nam da je top deset zagrebačkih poduzetnika prema dobiti, ostvarilo ukupan prihod od 32 461 089 kuna.

Tablica 24. Top 10 poduzetnika Grada Zagreba prema dobiti u 2020. godini

Rbr.	Naziv	Broj zaposlenih	Ukupni prihod	Dobit razdoblja	Gubitak razdoblja
1.	Hrvatska Elektroprivreda D.D.	475	9.434.037	1.401.036	0
2.	Hrvatski Telekom D.D.	4.135	5.879.060	703.800	0
3.	Hep-Proizvodnja D.O.O.	1.957	4.293.532	629.777	0
4.	Pliva Hrvatska D.O.O.	2.293	4.492.435	832.628	0
5.	Super Sport D.O.O.	919	783.210	383.935	0
6.	Jadranski Naftovod D.D.	377	790.037	288.106	0
7.	Zagrebačka Pivovara D.O.O.	577	1.014.284	221.827	0
8.	A1 Hrvatska D.O.O. Za Usluge Javnih Telekomunikacija	1.644	3.276.649	200.142	0
9.	Pevex D.D.	1.894	2.263.774	199.416	0
10.	Cervesia Zagreb D.O.O.	0	234.071	233.805	0
Ukupno top 10		14.271	32.461.089	5.094.471	0
Ukupno svi po odabranim kriterijima (46.347*)		369.080	368.993.688	23.669.087	11.478.328
Ukupno RH po odabranim kriterijima (139 009*)		947 874	743 841 185	45 922 062	24 951 973

Izvor: FINA, Godišnji izvještaji poduzetnika, 2021.

* Broj poduzetnika

Gledajući prvih 10 poduzetnika prema dobiti, kod njih je u 2020. godini bilo zaposleno 3,9% od ukupno zaposlenih kod poduzetnika Grada Zagreba, odnosno 1,5% od zaposlenih kod poduzetnika u RH.

Navedenih 10 prvorangiranih zagrebačkih poduzetnika ostvarilo je 8,8% od ukupno ostvarenog prihoda poduzetnika Grada Zagreba, odnosno 4,4% ukupnog prihoda poduzetnika RH.

Kada se gleda udio u iskazanoj dobiti razdoblja, 10 prvorangiranih zagrebačkih poduzetnika u 2020. sudjelovalo je s 21,5% u ukupnoj dobiti razdoblja poduzetnika Grada Zagreba, odnosno s 11,1% dobiti razdoblja poduzetnika RH.

Prema iskazanoj neto dobiti njihov udio je 41,8% na razini Grada, odnosno 24,3% neto dobiti poduzetnika RH. U odnosu na prethodnu godinu udio top 10 poduzetnika u ukupnoj neto dobiti grada povećan je za 12,3%, a u dobiti poduzetnika RH za 6,8%.

Tablica 25. Top 10 poduzetnika Grada Zagreba prema broju zaposlenih u 2020. godini

Rbr.	Naziv	Broj zaposlenih	Ukupni prihod	Dobit razdoblja	Gubitak razdoblja
1.	Konzum plus d.o.o.	10.161	10.034.837	0	253.474
2.	Hp - Hrvatska pošta d.d.	8.861	1.705.873	35.865	0
3.	Hrvatske šume društvo s ograničenom odgovornošću	7.847	2.272.851	42.895	0
4.	Hep-operator distribucijskog sustava d.o.o.	6.678	3.619.518	22.841	0
5.	Zagrebački holding d.o.o.	5.133	1.936.432	0	230.366
6.	HŽ infrastruktura d.o.o.	4.903	1.242.267	706	0
7.	Hrvatski telekom d.d.	4.135	5.879.060	703.800	0
8.	Zagrebački električni tramvaj d.o.o.	3.772	1.191.120	654	0
9.	Ina d.d.	3.482	14.220.552	0	932.759
10.	Spar Hrvatska d.o.o.	3.443	4.962.640	0	24.993
Ukupno top 10		58.415	47.065.150	806.761	1.441.592
Ukupno GZ po odabranim kriterijima (46 347*)		369.080	368.993.688	23.669.087	11.478.328
Ukupno RH po odabranim kriterijima (139 009*)		947 874	743 841 185	45 922 062	24 951 973

Izvor: FINA, Godišnji izvještaji poduzetnika, 2021.

* Broj poduzetnika

Od ovih 10 poduzetnika prevladavaju poduzetnici koji su poslovali s dobiti, ukupno ih je šest dok je četvero njih ostvarilo negativan rezultat, gubitak.

7. Financijski rezultati poduzetnika prema djelatnostima

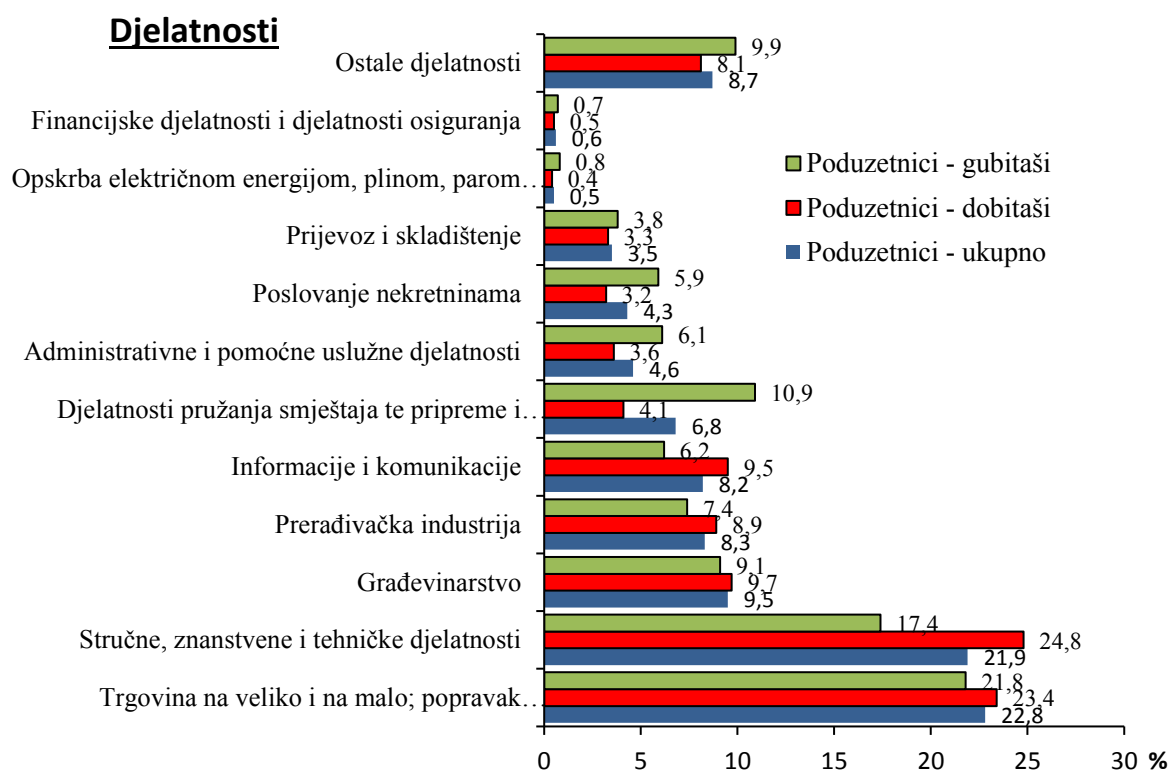
U Gradu Zagrebu posljednjih godina, pa tako i u 2020. dominiraju poduzetnici u djelatnosti trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla čiji je udio 22,8%, kao i prema broju zaposlenih (25,2%) koji čine četvrtinu svih zaposlenih, a u ovoj djelatnosti ostvaruje se i najveći udio ukupnih prihoda (41,3%).

Neto dobit po pojedinoj djelatnosti također je najveća u trgovini na veliko i malo, popravku motornih vozila i motocikala (35,9%). Za razliku od prethodnih godina kada je prerađivačka industrija (11,9%) bila na drugom mjestu po ostvarenoj neto dobiti u 2020. godini ispred nje su čak tri djelatnosti: informacije i komunikacije (20,8%), opskrba električnom energijom (18,6%), plinom i parom te stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (17,7%). Investicijska ulaganja u novu dugotrajnu materijalnu imovinu najveća su u građevinarstvu (17,8%), djelatnosti informacija i komunikacija (17,2%), prerađivačkoj industriji (16,4%) i opskrbi električnom energijom, plinom i parom (12,9%). Iz navedenog se vidi da je u 2020. godini s udjelom od 9,5% u ukupnim investicijama trgovina tek na petom mjestu po investicijskim ulaganjima od svih djelatnosti u Zagrebu.

Tablica 26. Udjeli izabranih djelatnosti u poslovanju poduzetnika Grada Zagreba 2020. godine

Djelatnosti	Ukupni prihodi	Dobit razdoblja	Gubitak razdoblja	Dobit razdoblja(+) ili gubitak razdoblja (-)	Prosječan broj zaposlenih na bazi sati rada	Investicije
Prerađivačka industrija	16,8	13,8	15,7	11,9	14,9	16,4
Građevinarstvo	6,1	6,8	11,9	1,9	7,7	17,8
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	41,3	24,3	12	35,9	25,2	9,5
Informacije i komunikacije	8,1	12,4	3,5	20,8	8,5	17,2
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	6	14,1	10,2	17,7	8,7	1,8
Prijevoz i skladištenje	3,9	3,1	5,3	1,1	8,6	9,7
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	1,3	1,1	4,5	-2,2	4,7	1,5
Poslovanje nekretninama	1,5	3,5	13,5	-5,8	1	3,6
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1,5	1,5	3,3	-0,2	6,5	2,1
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	7,8	10,6	2,1	18,6	3,3	12,9
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1,3	2,2	11,6	-6,8	1,4	1,2
Ostale djelatnosti	4,3	6,4	6,3	6,5	9,5	6,2
Ukupno	100	100	100	100	100	100

Izvor: FINA, Godišnji izvještaji poduzetnika, 2021.

Slika 16. Poduzetnici Grada Zagreba prema djelatnostima koji su ostvarili dobit ili gubitak u poslovanju 2020. godine

8. Financijski rezultati poduzetnika prema veličini

Od 1. siječnja 2016. na snazi je Zakon o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20 i 47/20) u kojem je jedna od novina razvrstavanje poduzetnika odnosno uvođenje nove kategorije – mikro poduzetnik. Pokazatelji na temelju kojih se razvrstavaju poduzetnici su: iznos ukupne aktive, iznos prihoda, prosječan broj radnika tijekom poslovne godine.

U smislu navedenog Zakona, poduzetnici se razvrstavaju na mikro, male, srednje i velike poduzetnike:

- *mikro poduzetnici* – aktiva do 2,6 milijuna kn, prihodi do 5,2 milijuna kn, prosječan broj radnika tijekom poslovne godine 10
- *mali poduzetnici* – nisu mikro poduzetnici i aktiva im iznosi do 30 milijuna kn, prihodi do 60 milijuna kn, prosječan broj radnika tijekom poslovne godine 50
- *srednji poduzetnici* – nisu mali poduzetnici i aktiva im iznosi do 150 milijuna kn, prihodi do 300 milijuna kn, prosječan broj radnika tijekom poslovne godine 250
- *veliki* – prelaze pokazatelje za srednje poduzetnike u 2 od 3 kriterija, a neovisno o tim kriterijima veliki poduzetnici su i banke, štedne banke, stambene štedionice, institucije za elektronički novac, društva za osiguranje i reosiguranje, leasing društva, investicijska društva, burze i slično.

Kod sastavljanja financijskog izvještaja mikro, mali i srednji poduzetnici primjenjuju Hrvatske standarde financijskog izvještavanja, a veliki poduzetnici kao i subjekti od javnog interesa primjenjuju Međunarodne standarde financijskog izvještavanja.

Promatrajući veličinu poduzetnika na razini Hrvatske udio mikro poduzetnika u ukupnom broju poduzetnika u 2020. iznosio je 89,5%, malih poduzetnika bilo je 9,1%, srednje velikih 1,2% i velikih 0,3%. U Gradu Zagrebu 89,2% čine mikro poduzetnici, na male poduzetnike otpada također kao i na razini Hrvatske 9,1%, srednje velikih poduzetnika je 1,3% dok veliki, njih 190, čine svega 0,4%.

Glede dinamike kretanja broja poduzetnika u 2020. godini, broj mikro je nešto manji, broj srednje velikih poduzetnika kao i broj malih poduzetnika je nešto veći, a broj velikih je ostao isti kao i prethodne godine. Broj zaposlenih, u odnosu na 2019. godinu kod mikro i velikih je u porastu, a kod malih i srednje velikih je u padu. Mikro poduzetnici bilježe porast od 7,9%, a veliki 0,9%. Mali poduzetnici imali su pad 2,1%, a srednje veliki 1,4%. Kod mikro, malih i

srednje veliki poduzetnika u 2020. godini ukupno je bilo zaposleno 214.037 osobe odnosno 42% svih zaposlenih.

Tablica 27. Struktura poduzetnika prema veličini 2011. - 2020. godine

Godina	Struktura u %				
	Ukupno	mikro	mali	srednji	veliki
2011.	100	...	98	1,5	0,5
2012.	100	...	98,1	1,4	0,5
2013.	100	...	98,2	1,3	0,5
2014.	100	89,0	9,2	1,4	0,4
2015.	100	88,7	9,5	1,4	0,4
2016.	100	89,5	8,8	1,3	0,4
2017.	100	89,4	8,9	1,3	0,4
2018.	100	89,7	8,6	1,3	0,4
2019.	100	89,6	8,8	1,2	0,4
2020.	100	89,2	9,1	1,3	0,4

Izvor: FINA, Osnovni financijski rezultati poduzetnika prema veličini, 2021.

Jedino su mikro poduzetnici u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu imali rast ukupnih prihoda i to 16%. Ukupni prihodi velikih poduzetnika najviše su pali i smanjeni su se za 10% u odnosu na 2019. godinu, srednje veliki poduzetnici također su imali smanjenje (indeks 93,1), a isto tako i mali (indeks 96,1).

Tablica 28. Financijski rezultati poduzetnika prema veličini u Gradu Zagrebu za 2020. godinu
(u 000 000kn)

Pokazatelji	Mikro		Mali		Srednje veliki		Veliki	
	2020.	indeks 2020./ 2019.	2020.	indeks 2020./ 2019.	2020.	indeks 2020./ 2019.	2020.	indeks 2020./ 2019.
Ukupni prihodi	34.622	116,0	67.522	96,1	70.049	93,1	196.799	90,0
Ukupni rashodi	33.920	115,3	63.194	96,1	66.359	95,9	190.231	92,1
Dobit prije oporezivanja	4.667	132,2	6.083	100,3	5.329	81,1	11.002	77,3
Gubitak prije oporezivanja	3.965	127,4	1.755	115,5	1.638	349,6	4.434	220,3
Porez na dobit	481	108,1	838	86,3	655	74,3	1.121	50,5
Dobit razdoblja	4.182	135,5	5.241	103,1	4.615	81,2	9.629	80,2
Gubitak razdoblja	3.963	127,2	1.751	116,2	1.580	337,9	4.182	207,5
Dobit razdoblja (+) ili gubitak razdoblja (-)	219	-	3.489	97,6	3.035	58,2	5.446	54,5

Izvor: FINA, Osnovni financijski rezultati poduzetnika prema veličini, 2021.

Dobit razdoblja u 2020, godini u odnosu na 2019. godinu bila je veća kod mikro i malih poduzetnika, dok je kod ostalih kategorija bila manja.

Tablica 29. Osnovni financijski rezultati poduzetnika Grada Zagreba prema veličini za 2020. godinu struktura u %

Pokazatelji	Ukupno	Mikro	Mali	Srednje veliki	Veliki
Ukupni prihodi	100	9,4	18,3	19	53,3
Ukupni rashodi	100	9,6	17,9	18,8	53,8
Dobit prije oporezivanja	100	17,2	22,5	19,7	40,6
Gubitak prije oporezivanja	100	33,6	14,9	13,9	37,6
Porez na dobit	100	15,6	27,1	21,2	36,2
Dobit razdoblja	100	17,7	22,1	19,5	40,7
Gubitak razdoblja	100	34,5	15,3	13,8	36,4
Dobit razdoblja (+) ili gubitak razdoblja (-)	100	1,8	28,6	24,9	44,7

Izvor: FINA, Osnovni financijski rezultati poduzetnika prema veličini, 2021.

ZAKLJUČAK

U ovoj analizi daje se uvid u kretanje makroekonomskih i financijskih pokazatelja u Gradu Zagrebu u 2020. u usporedbi s prethodnim godinama.

Iz analize je razvidno da je na području Grada Zagreba u 2020. godini 46.347 poduzetnika zapošljavalo 369.080 radnika i ostvarilo 369 milijardi kuna ukupnog prihoda. Dobit razdoblja iznosila je 23,5 milijarde, dok je gubitak razdoblja iznosio 11 milijardi kuna. Tako je konačni financijski rezultat ili neto dobit, ostvarena u iznosu od 12 milijardi kuna, najviše od svih županija.

Ostvareni ukupni prihodi poduzetnika smanjeni su u 2020. za 6,4%, a iskazana dobit manja je za 8,5% u odnosu na prethodnu godinu.

Poduzetnici Grada Zagreba u 2020. investirali su 14,5 milijardi kuna ili 56,8% vrijednosti investicija svih poduzetnika Republike Hrvatske s udjelom od 34,6% u broju poduzetnika - investitora.

Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom bila je kod poduzetnika u Gradu Zagrebu 15,6% iznad prosjeka Republike Hrvatske.

Usporedni pokazatelji s drugim županijama i gradovima potvrđuju da poduzetnici Grada Zagreba po većini ostvarenih rezultata pozitivno prednjače. Njihova važnost u ostvarenju ukupnih prihoda i rashoda, zatim u dobiti, a osobito u neto financijskom rezultatu, dominantna je u nacionalnim okvirima. U ostvarenim financijskim rezultatima najznačajnija je uloga velikih poduzetnika, iako čine svega 0,4 % ukupnog broja zagrebačkih poduzetnika. Glavnina poduzetnika u privatnom je sektoru (99,5%), a u strukturi djelatnosti prema ostvarenom ukupnom prihodu, najveći je udio činila trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala, zatim prerađivačka industrija te djelatnost informacije i komunikacije. Isti poredak djelatnosti je i kod ostvarene neto dobiti.

Prema veličini poduzetnika u Gradu Zagrebu najveći je udio mikro i malih poduzetnika koji zajedno čine čak 98,3% poduzetnika, a u ostvarenim investicijama pretežit je udio velikih poduzetnika (79,4 %), kao i u strukturi dobiti i neto financijskom rezultatu.